

MAGYAR ÉRTESÍTŐ

3 lei

Taxa postală plătită în
aprobării Dir. Gen. P.T.

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA
Budapest
Disztér 1-2

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 33 (1475) szám * Csütörtök, 1937 február 11

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A fogyasztási adók és némely illeték emeléséről törvényjavaslat kerül a parlament elé

Az ellenzéki pártok erős harcra készülnek a javaslat ellen

Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminiszter bejelentette, hogy törvényjavaslatot fog a törvényhozás elé terjesztetni amely bizonyos illetékeket és közvetett adókat emelni fog. Ez a bejelentés annál meglepőbb, mert csak néhány nappal ezelőtt írta a kormány hivatalosa, hogy semmiféle adóemelés nincs tervbe véve.

Az ellenzéki pártok köreiben nagy visszatekintést váltott ki a pénzügyminiszter szán-

déka és különösen a Nemzeti Parasztpárt éles harcot készít elő a javaslat ellen. Főként a fogyasztási adók tervbevétt emelése sérelmes a nagyközönségre nézve.

A *Dimineata* mai száma úgy tudja, hogy a parasztpamut, úgy a fonal, mint a szőttes, mentesül a fogyasztási adó alól, amivel csak az iparosított pamutot terhelik meg.

Különleges közigazgatási és népszámlálási indítványok a székely lakosságra vonatkozóan

Bucuresti. Saját tud. A képviselőházban a bejelentések során Romulus Seiseanu hosszabb beszédben azt panaszolta, hogy a székely vármegyékben még mindig állásban levő magyar jegyzők tovább folytatják a románok elnemzetlenítését, épügy, mint a magyar világban tették.

Az utóbbi időben, — mondotta — megállapítást nyert, hogy a jegyzők számos anyakönyvi bejegyzést hamisítottak meg. Lazaresti községben tüntető összejövétel volt, amelyen a természet piros-fehér-zölddel díszítették és ebben a jelképes keretben egy volt osztrák-magyar hadseregbeli tiszt felhívta a jelenlevőket, ragaszkodjanak magyarságukhoz és ne engedjék meg, hogy gyermekeik idegenbe menjenek tanulni. Ugyanis okiráltságbeli középiskolák a népnevelésügyi miniszter intézkedésére úgynevezett örökbefogadással a székelyek lakta vidékekről gyermekeket visznek az Okiráltságba, tanulmányaik folytatására.

— Mi, — mondotta Seiseanu — nem akarjuk a székelyeket elnemzetleníteni, de vissza akarjuk téríteni azokat a románokat, akik idők folyamán elidegenedtek tőlünk. Ezt a célt azonban nem lehet elérni akkor, ha meghagyjuk közigazgatásunkban a velünk szemben ellenséges indulatú elemeket és hagyjuk, hogy tovább üzzék a magyar világban folytatott gyakorlatot, az anyakönyvek meghamisítását.

Kérem a belügyminiszter urat, nevezzen ki bizottságot, amely a Ciuc, Treiscaune, Odorheiu, Mures megyei községek anyakönyvi bejegyzéseit felülvizsgálja és a templomok régi

lelvéltáraiban talált okmányok alapján helyreigazítja. Azután csináljanak ezen a vidéken tudományos népszámlálást a lakosság népi eredetének megállapítása alapján valamint a felekezeti állapotok helyreállításával. A közigazgatás, az egyház és az iskola karöltve kell, hogy dolgozzanak.

ERÉLYES INTÉZKEDÉST IGÉR A PÉNZÜGYMINISZTER.

Concicov pénzügyminiszter erre az interpellációra a következőket jelentette ki:

Távol lévén a belügyminiszter úr, én biztosítom Seiseanu urat, hogy sugalmazásait nemcsak meg fogja hallgatni a belügyi kormány, hanem az anyakönyvek felülvizsgálására vonatkozólag mingyárt alkalmazni is fogja. Ami pedig a másik sugalmazást, a népszámlálásra vonatkozót illeti, azt tudomásul vesszük. Az általános népszámlálást a belügyminisztérium és a pénzügyminisztérium 1937 szeptemberére már előkészületbe vette. Ez alkalommal figyelembe vesszük az indítványt, hogy a néprajzi hamisítások felülvizsgáltságának és a valóságos helyzetnek megfelelően helyreigazíttassanak. A legnagyobb figyelemmel fogjuk vizsgálat tárgyává tenni a képviselő ur javaslatát és a legszigorubb büntetéseket fogjuk alkalmazni, ha vétkes kísérletek történnek ellenőrzésünk meghiusítására.

Ciano olasz külügyminiszter körútát tesz a Balkánszövetség fővárosaiban

— Azután Prágába is elutazik —

Szófiából jelentik: Az *Utro* című bolgár lap szerint Ciano olasz külügyminiszter külföldi körútra készül és ennek során látogatást tesz a Balkánszövetség államainak fővárosaiban, majd Prágába utazik. Ennek a körútnak, melyre a bolgár lap szerint hamarosan sor kerül, az lenne a célja, hogy közeledést hozzon

létre Olaszország és a Balkán-államok között. A lapnak ezt az értesülését más hírforrásból még nem erősítették meg. Diplomáciai körökben azt mondják, hogy ennek a körútnak igen nagy volna a jelentősége, viszont nem tartják valószínűnek, hogy az *Utro* híradása hivatalos értesülésen alapulna.

A székely közbirtokossági vagyonok küzdelme a kihasználó tőkével

A székely nép ősi közbirtokosságának az a része, mely közbirtokosság formájában közös kezelésben maradt, nemzedékről-nemzedékre szállt, — veszendőbe indult. Az anyagi romlás már megkezdődött a világháború alatt. A közbirtokosságok minden nélkülözhető, többmillió készpénzüket hadikölcsönkötvényekbe fektették. Ez a veszteség azonban még nem volt jelentékeny: jutott közérdekű építkezésekre, vallási, iskolai, közművelődési és társadalmi, népjóléti célokra is. Következett azonban az 1921. évi földreformtörvény végrehajtása, melynek során a közbirtokosságok erdőit és legelőit, sőt még a fűrészüzemek és gyógyforrások védterületeit is olyan arányban szajátították ki, hogy emiatt a falusi közbirtokosságok állaga és jövedelmezősége nagymértékben megcsappant. Az agrártörvény sokszor sérelmes végrehajtása során aztán számtalan jogorvoslati eljárás szükségére merült fel: hatalmas pertárgyértékű perek indultak, melyeknek millió költségei még pernyeres esetén is a birtokosságokat terheltek. A gyakori bankbukásokkal, kényszeregyezségekkel is súlyos, millió közbirtokossági bankbetétek veszték el. De még ekkor sem volt a helyzet válságos.

A fakonjunktura hihetetlen mértékben virágzott. Ennek arányában horribilis adóösszegekre vették fel a birtokosságokat. Amikor aztán vége volt a fakonjunkturának, nem szállították le a nagy adókat és bár a faárak egyharmadára estek, az adóalap és így a magas adó megmaradt, sőt évről-évre fokozódott, úgyhogy pl. Ciuc-megye egy-estendőben hatvan millió leinél magasabb adót fizetett birtokosságai után. Ezekhez hozzávehetjük még a gyakori millió bírságolásokat, üzentervek elkészítéséért kifizetett néhéz milliókat, melyek mind sorvasztóan hatottak a közös vagyonokra.

De ezeken kívül a közös vagyon „Csáki szalmája” lett a kizsákmányoló idegen nagytőkének is. Fakitermelő cégek tömege, mint örlő szű, pusztítja az ősi vagyont a legkínzóbb jogtalanságokkal és korrupcióval. Csak az utóbbi időben megindult üdvös szövetkezeti tömörülés kezd enyhíteni a helyzetet. De minden tényezőnek, mely a népi közbirtokosságot megvédeni és megmenteni akarja, ütköznie kell valami rejtélyes nagyhatalommal, a kíméletlenül mindent kihasználó akaró tőkének a székely erdőkre való ráfekvésével.

Előttünk vannak a pontos adatok egy székelylakta községnek, a ciuc-megyebeli Chileninek az erdőesetről. Jellemző az a hanyattlét, ahogyan itt küzdenie kellett az őstulajdonosoknak a kihasználásra betolakodott tőkével. Azért is jellemző ez, mert a többi községnek is többnyire megvan a hasonló nyúge, a bármelyiknél is hasonló állapotokra találhatunk.

Az 1928. évben Chileni székelylakta község közbirtokossága „Benés” nevű erdejéből eladta 2500 hold területéről az összes kitermelésre engedélyezett faanyagot Rózenfeld Hermann ditraui fakereskedőnek, négymillió 250 ezer leiert. Rózenfeld a vételi szerződést átruházta az Országos Fakitermelő cégre, mely a kitermelést eszközölte, azt be is fejezte, azonban a területet még nem adta birtokba

Ot esztendő óta állandóan szenvedtem a gyomorfájdalmaktól...

székrekedésem volt, állandó fejfájás gyötört, az étvágytalanság miatt nagyon lefogytam. Már egészen kétségbeestem, semmiféle gyógyszer nem segített. Láttam ugyan az újságokban a „Gastro D.” hirdetések, de nem volt bizalmam, hiszen már annyi mindent megpróbáltam és mindig eredmény nélkül.

Azonban egyik barátom, aki 25 éve szenvedett gyomorbetegséggel, a Gastro D. kurával tökéletesen kigyógyult és ezen tény engem is arra indított, hogy megkezdjem a Gastro D. kurát. Három üveg elhasználása után teljesen meggyógyultam kínzó gyomorfájdalmaimtól és most már én vagyok az, aki barátaimnak, ismerőseimnek szívvel ajánlom a Gastro D. gyógyszert. P. P. István, București, Str. Visarion No. 1.

A Gastro D. kapható az ország minden gyógyszerárán és drogériájában vagy postán megrendelhető 130 lei utánvét mellett Császár E. S. gyógyszerárán, București, Calea Victoriei 124. szám.

vissza a közbirtokosságnak. Ez azonban csak a kisebb baj.

Az eladás tárgyát képezett erdőrezsben az erdészeti hatóságok védelem alatt álló tiltott zónákat jelölték ki, melyeket a kitermelő OFA cég tiszteletben is tartott, nem úgy azonban Rózenfeld fakereskedő, aki mult év tavaszán a közbirtokosság minden megkérdezése nélkül, tarvággal levágatta az összes tiltott zónákban lévő, kitermelésre nem engedélyezett famennyiséget is mintegy harmincezer köbméter tömegben, ami körülbelül hárommillió 900 ezer lei értéknek felel meg. Rózenfeld a levágott faanyagot eladta a bacani „Letea” cégnek, mely megkezdte a szállítást a Bistrita folyó mellé, honnan aztán tutajjal akarta elszállítani feldolgozó gyáraiba.

Amikor a jogtalan kitermelésről tudomást szerzett a közbirtokosság vezetősége, Benea Teofil, gheorgheni ügyvéd útján felszólította — előzőleg közvetlenül is — Rózenfeldet a kitermelés azonnali beszüntetésére. Mikor Rózenfeld erre sem szüntette be a fatermelést, illetve a „Letea” céget nem bírta rá a beszüntetésre, akkor a birtokosság eljárásága felettes hatóságaihoz fordult és egyidejűleg jelentette az ügyet a földművelésügyi minisztériumnak, a Nemzeti Szövetkezeti Hivatalnak, az ügyészségnek és a sighisoari erdőigazgatóságának, valamint zárlat elrendelése végett beadványt intézett a gheorgheni járásbíróhoz is.

A járásbíró elrendelte a zárlatot, azonban ezt fellebbezés folytán a törvényszék, az erdőtörvény 60. cikkére való hivatkozással —

mely szerint zárlat tekintetében az erdészeti hatóságok illetékesek és hivatottak eljárni — a zárlatot feloldotta. A törvényszék végzésében nem vette figyelembe, hogy az erdészeti hatóságok pusztán erdészeti műszaki ügyekben — mint amilyen a vitás erdővágás ügye is — kizárólag a bíróságok jogosultak véleménynyilvánítani és így a járásbíró határozata helyes volt.

A Nemzeti Szövetkezeti Hivatal Stasescu és Cioba főfelügyelőket küldötte a helyszínre. Huszonhatoldalas jegyzőkönyvben nyert megállapítást, hogy az erdővágás jogtalan és azt Rózenfeldnek azonnal abban kell hagynia. Rózenfeld nagyon biztos lehetett a dolgában, nem törődött a letiltással és így a közbirtokosság kára napról-napra nőtt. Erre csendőrséget vezényeltetett ki a Nemzeti Szövetkezeti Hivatal a letiltás foganatosítására. A csendőrség jelentette, hogy a letiltást eszközölte, erdővágás és fuvarozás nem történik. Ennek ellenére a közbirtokosság vezetősége meggyőződött, hogy a kitermelés zavartalanul továbbfolyt.

Időközben az ügyészség is kiszállt a községbe. Érdekeltek felek kihallgatása alapján megállapította: nincsen joga Rózenfeldnek erdővágásra és maga részéről is a letiltás mellett foglalt állást. Rózenfeldet ez sem rettentette vissza.

A földművelésügyi minisztérium is intézkedett és 260.518—1936. számú rendelkezésével az erdőtörvény 7. cikkére való hivatkozással elrendelte a kitermelésnek közigazgatási úton való betiltását és a kihágási eljárás megindítását az illetékes bíróság előtt. Ezt a miniszteri rendelkezést a közbirtokosság azonnal megküldötte a gheorgheni erdőgondnokságnak a letiltás-eszközölése végett, erre azonban Bacanu erdőmérnök aláírásával az a válasz érkezett 2269—1936. szám alatt, hogy a letiltást nem eszközölheti, mert a törvényszék bírói végzése van érvényben. Tette ezt egy erdőhatóság akkor, mikor már minisztérium rendelkezett és akkor, mikor a közös vagyon felügyeletére elsősorban hivatott.

Időközben a kitermelés teljesen befejezést nyert. A „Letea” cég megkezdte a fa fuvarozását. Naponként hetven szekérrel kezdte 300 munkás közreműködésével szállítani a fát. A közbirtokossági vezetők, Ferenczy János elnökkel az élén, fűhöz-fához szaladtak. Teljesen tehetetlenek voltak az erőszakos fellépésekkel szemben.

Amikor a birtokosság vezetősége kiszolgáltatottságát és tehetetlenségét látta, utójára az Országos Magyar Párt csermegei szervezetehez fordult. Az utolsó pucben. Mult év ta-

vaszától csak most, ennek a hónapnak az elején. Dr. Pál Gábor orsz. képviselő azonnal beadványt intézett dr. Oltea Valér megyefőnökhöz, akinek végrehajtás végett szintén megküldött a földművelésügyi minisztérium rendelkezése, és kérte, hogy ha a kitermelést nem is lehetett megakadályozni, akadályozza meg a szállítást. A megyefőnök készséggel intézkedett és az illetékes főszolgabíró útján, csendőrség igénybevételével letiltatta a fuvarozást. A csendőrség állandó őrizet alatt tartja a területet. Dr. Pál Gábor képviselő utasítására most a közbirtokossági vezetőség bünyűzi zárlat elrendelését kérte a bíróságtól, mely után következik Rózenfeld ellen a kihágási, illetve a kártérítési eljárás megindítása. Ez azonban nagyon kilátástalan dolog, amennyiben az ilyen Rózenfeldek elég ügyesek ahhoz, hogy nevéükön semmiféle vagyon ne szerepeljen és így kártérítési kereset ne vezessen célra. Marad ezáltal is a közbirtokosság és vele együtt a székely nép csak egy községben is négy millió lei összegűre halmozódott kárral.

Ez az eset igen jellegzetesen feltűnteti, hogy a székely lakosság ősi közvagyonra milyen pusztító sors alá jutott. Valóban az utolsó órához érkezünk, hogy okulva az ilyen eseteken, a további romlások ellen a nép a maga okos és célszerű összefogásával védekezék.

Meghalt Olasz Elemér földbirtokos. Oradea. Saját tud. Ismét súlyos vesztés érte városunk magyar társadalmát. Kedden délután Bratianu utcai kúriáján, hosszas szenvedés után elhunyt Olasz Elemér földbirtokos, aki városunknak kivételes uri egyénisége közé tartozott. A régi nemesi családból származott rokonszenves magyar földesur már évek óta visszavonultan élt feleségével és csak nagyon ritkán lehetett látni az utcán jellegzetes, komoly alakját. Olasz Elemér kiterjedt, előkelő család gyászolja.

Megjavítják a carei—berveni országutat. Zala. Saját tud. Megirtuk, hogy a munkaügyi minisztérium kétféle millió leit utalt ki a salajmegyei utak megjavítására. A vármegyei prefektus elhatározta, hogy ebből az összegből mindenekelőtt a Magyarországra átvezető carei—berveni országutat hozatja rendbe. Az országut rendkívül forgalmas és már évtizedek óta nincs karbantartva.

Vörhenyjárvány Hunedoaran. Deva. Saját tud. Hunedoaran jelentés szerint a városban vörhenyjárvány ütötte fel fejét. A hatóságok, hogy a járvány terjedését megakadályozzák, az elemi iskolákban egy hétre beszüntették a tanítást.

Nagy dolog a diploma

Irtó: tohaji Oláh Béia

Hajdanában, az én időmben — édes Istenem, de régen is volt! — a sorkerülő generációk fiataloságát úgy készítették elő Verbóczy István királyi ítélemester uram tudományára, hogy valamelyik egyetem jogi fakultására vagy egy vidéki akadémiára beírták a tudomány-szomjas ifjakat s a többi már magától ment. Annyan tudnillik, hogy a második és a negyedik szemeszter után inkább kevesebb, mint több sikerrel alapvizsgát tettünk. — azután pedig a végbizonyítvány kiadásaig nem szólt hozzánk senki. Ismertem például olyan „joghallgató” kollégát is, aki a második alapvizsga részletekben történt „átvételése” után a vadregényes Borneó-szigetén ütötte fel főhadiszállását. Két álló esztendeig vadászgatott, rovarokat és növényeket gyűjtött. Mikor pedig hazakereszt. — olyan végzett „jogász” lett belőle, mintha a dzsungelben is állandóan ama híres „Tripartitum”-ot bifláza volna.

Látható mindezekből, hogy a jogász-pályán való elindulás azokban az időkben különösebb szellemi megerőltetésekkel nem járt. Azonban minden farsangra penitencia következik. A végbizonyítvány meg sem melegedett a zsebünkben és máris a szigorlatokra kellett készülnünk. Itt aztán már megszűnt a tréfalkozás. Komoly tudósokkal kerültünk szembe, akik szerfölött kellemetlen kérdéskódások pergőtűjével árasztottak el. Az anyag a jogtudomány minden ágát felölelte. Sokan meg is hátráltak a nehéz ütközetek elől. Lemondtak a „doktor úr” bűzke címéről s egy-egy jóindulatu „államvizs-

ga” révén szerezték meg azt a képesítést, amely a közhivatali pályákhoz elengedhetlenül szükséges volt.

Réthy Sándor barátunk is ezt az utat választotta. Előbb a kötelező nyolc félév helyett tizenkét félévet „hallgató” a debreceni jogakadémián, ahol is a fiatalabb professzorokat négy szemközt tegezte és „kedves öcsém”-nek szólította. Aztán komolyan számot vetett elméleti képességeivel. A tárgyalagos vizsgáldás eredményeként pedig megállapította, hogy egészen kilátástalan szélmalomharc lenne részéről a szigorlatokkal való kísérletezés.

Az édesapja is így intette: — Fiam, én jól tudom, hogy nálad nagyobb számár aligha futkos Közép-Európában. Erről természetesen te nem tehetsz. Azt tanácsolom tehát, hogy tedd le az azt a két rongyos államvizsgát s azután majdcsak bedugunk valahová...

Az öreg úr Hajdumegye nagyhatalmú alispánja lévén, arra számított, hogy a csupa jó barátokból álló vizsgabizottság sok elnézést fog tanusítani Sándor úr fogyatékos felkészültsége irányában. Azonban egy kissé elvettette a számítását. Derék barátunk: ugyanis valóságos világrekordot állított fel az abszolút értelemben vett tudatlanságban. Egyebek között példának okáért ezt kérdezte tőle a bizottság egyik tagja: — Mondja meg, jelölt úr, mi az a kataszter?

Sándor hallgat, mint a csuka. A kérdező segíteni akar:

— Nézze csak, barátom! A kataszteri hivatal éppen a maguk házában van. Biztosan látta már, hogy birtokleveket töltenek ki, térképeket rajzolnak, meg aztán nyilvántartásokat is készítenek az ingatlanok hozzávetőleges jövedelméről. No, most sorolja fel utánam szépen: mit is csinálnak hát azok a kataszteri urak?

Sándor fellélekzik és bölcs nyugalommal adja a választ:

— Aztat csinálják a mi házunkban azok a kataszteri urak, amit mondani tetszett a nagyságos urnak...

All néma csend... A bizottság tagjai kövülten ülnek... Ujabb kérdés:

— Mondja meg jelölt úr, mi jelentősége van a szokásjognak?

Mire Sándor:

— Az emberek hajdan társadalom nélkül éltek és „contra omnia” verekedtek...

Szó bennszakad, hang fennakad. A kérdező még mindig nem adja fel a reménytelennek látszó küzdelmet.

— Nézze kérem: én a jogi szokás jelentőségéről kérdeztem magát... Miféle badarságokat hadar hát itt össze?

Sándor nem tágit:

— Igenis, nagyságos uram! Az emberek contra omnia verekedtek. Ma is csak azt csinálják...

Ezzel aztán végképpen fel is borult a helyzet. A kérdező — jó öreg táblabíró — ilyen kijelentéssel zárta le a meddő vitát:

— Hát kedves barátom, azt nem tudom megakadályozni, hogy apád után te is alispán légy ebben a szerencsétlen vármegyében. De késleltetni módomban áll...

Vagyis Sándor úr „elhasalt” a vizsgán.

És nem is alispán lett belőle, hanem büntető járásbíró. E minőségében pedig szinte országos nevezetességre tett szert. Bár minden jel arra mutatott, hogy a büntetőjog és a bünyűző eljárás szabályairól fogalma sincsen, — utókezesében legfőbbnyire valóságos „salomon bölcsesség”-et áruolt el. Nem vette tulszigoruan

A holland trónörökös és férje Csehszlovákiából Magyarországra érkezett

A magyar főváros határában a turisták rózsacsokorral fogadják

Budapestről jelentik: Juliánna, holland trónörökös és férje, Bernhard herceg, kedden este rangrejtve a magyar fővárosba érkezett. A trónörökös pár gróf Sternberg és felesége név alatt utazott Magyarországra. Hírlapjaink hírt adtak arról, hogy a holland trónörökös pár délután 2 órakor, egy galambszürke Fordautón. A határállomáson nagyszámú küldötség üdvözölte a trónörökös párt, akik nyomban Miskolcra, majd Lillafüredre hajtatottak. Lillafüreden a magas vendégek a Palotaszálló előtt állottak meg, majd bementek az

étterembe és megezték. Azután Miskolcon, Füzesabonyon és Gödöllőn át Budapestre utaztak. A Kerepesi-úti fővárnál a magyar Turing klub küldöttsége fogadta a trónörökös párt. Az üdvözlésre megjelentek gyönyörű rózsacsokrot nyújtottak át Juliánna trónörökösnek. A fővámotól Juliánna és férje egyenesen a Gellért-szállóba hajtatott, ahol Bernhard herceg szobát bérelt. Vacsorájukat is szobájukban fogyasztották el. A szálloda igazgatójának Bernhard herceg kijelentette, hogy mint egyszerű polgárok érkeztek és rangrejtve kívánják a magyar fővárosban tartózkodni.

Döntő jelentőségű haditények a spanyol harcokban

Madrid déli határán is átlépték a nemzeti csapatok a Manzanares folyót. — A fővárost elzárták Valenciától

Londonból jelentik: Az angol sajtó Malaga elestét döntő eseménynek tartja. A Times megállapítja, hogy a malagai győzelem lényegesen megjavította a nemzetiek helyzetét. Madrid sorsa már csak az ellátási és szállítási lehetőségeken fordul meg.

Salamancából jelentik: A főhadiszállás a malagai győzelemmel egyenlő értékűnek számítja Valera tábornoknak azt a teljesítményét, hogy a nemzeti csapatok Madrid déli határán is átlépték a Manzanares s elfoglalták a Valenciába vivő utat. Így most Madridnak Valencia felől élelemmel és hadiutánpótlással való ellátása majdnem lehetetlenné válik, ami a főváros elfoglalását lényegesen siettetni fogja.

Valenciából jelentik: Malaga elfoglalása hírét kedden éjszaka a valenciai kormány is megerősítette. Hivatalos közlemény szerint Malaga feladása a főparancsnokság utasítására

történt, mert céltalannak látta az ellenállást a nemzetiek túlerőjével szemben. A valenciai

A katalán kormány békeajánlattal fordult Franco tábornokhoz

Londonból jelentik: Az Evening Standard diplomáciai tudósítója feltűnést keltő táviratban jelenti, hogy a katalán kormány kedden békeajánlattal fordult Franco tábornokhoz. A katalán kormány tárgyalni kíván azokról a feltételekről, amelyek mellett a nemzetiek hajlandók lennének lemondani Katalónia meghódításáról. Barcelonában ugyanis befejezett ténynek tekintik a nemzeti mozgalom végső győzelmét és számolnak azzal, hogy a valenciai kormány rövidesen megbukik. Ez az oka annak, hogy a barcelonai kormány nem hajlandó menedéket adni a valenciai kormánynak. Ezzel ugyanis eleve kilátástalanná

vörös kormány jelentése azt is tudni véli, hogy a Malaga elleni támadásban a legkorszerűbb harcászati eszközökkel felszerelt német és olasz csapatok is résztvettek. Ugyancsak e jelentés szerint a kikötő támadását az ott horgonyzó „Graf von Spee”, német cirkáló tisztjei vezették.

Malagából jelentik: A vörös védőseregben az ostrom alatt 5000 ember esett áldozatul. A bevonuló győztes csapatok a város főutcáján is napok óta temetetlen halottakat találtak. A székese gyházat, kolostorokat és a nemzeti érzelműkre gyanus családok házeit azonban a vörösek mind felrobantották, a székese gyház kincseit magukkal vitték. A nemzeti csapatok a Malagától keletre fekvő tengerparti vidékeken továbbfolytatják a menekülő vörösek üldözését.

tenné a már régen tervbe vett béketárgyalásokat.

Kedden délután egyébként London és Madrid között megszakadt a telefonösszeköttetés.

Trozkij rádióelőadása Amerikában

Stalin közeli bukását jóslja. — Utána a nagytőke ellenforradalma és a munkásság demokráciája fog egymással birkózni

Newyorkból jelentik: Mint ismeretes, az egyik amerikai rádiótársaság felkérte Trozkijt, hogy rádió útján nyilatkozzék a legutóbbi szovjet eseményekkel kapcsolatban. A rádió nyilatkozatnak kedd éjszaka kellett volna elhangzania. Trozkij azonban nem tarthatta meg az előadást, mert a távbeszélő vonal Montreuilnél megszakadt. Már pedig az előadást telefonon közvetítették volna Mexikó-Cityből Newyorkba. A telefon társaság intézkedett, hogy az összeköttetést haladéktalanul helyreállítsák.

Mintahogy a Newyork és Mexikó között megszakadt telefonösszeköttetést lehetetlen volt rövid idő alatt helyreállítani a „Trozkij védelmére alakult amerikai bizottság” egyik tagja olvasta fel Trozkij beszédét Newyorkban, több mint hateraz főből álló érdeklődő közönség előtt.

Trozkij felolvasott beszédében a moszkvai törvényszék tárgyalásait tudatos és előre megfontolt hamisításnak és hazugságnak bélyegezte. Szerinte a kivégzések kizárólag kicsikart vallomásokon alapultak. Stalin — úgy mond — lábbal tiporta a szociális alapokat, a tömeg szabadságát és az emberi jólét jövőjét. Uralmának napjai meg vannak számlálva. Hogy mi következik utána, kapitalista ellenforradalom-e vagy a munkásság demokráciája, azt ma még előrelátni nem lehet, majd a történelem fogja eldönteni.

A továbbiak során Trozkij követelte, hogy pártatlan bíróság vizsgálja meg az ellene emelt vádakot.

— Ha a bíróság bűnösnek talál — mondotta — önként megadom magam a GPU hóhérainak. Ha azonban kiderül, hogy a moszkvai törvényszéki tárgyalások és az elhangzott ítéletek csaláson alapultak, az emberiség ítéletének adom át a vádlóimat! Halljátok szavamat vádlóim, a Kremlben! Az egész világ előtt tetemre hívlak benneteket és várom válaszotokat.

az apró emberkének rongyos kis bűneit. Inkább békített, elsimitott, — a maga egyéni módszereivel.

Tömegnapokon tucatjával érkeztek a sértettek meg a vádlottak. A városzoba zsúfolásig megtelt. Megjelent azonban „Szabó bácsi”, az altiszt is, aki szorgalmatos sepregetés közben illetéknéppen monológizált:

— Na, ma oszt' nem szeretnék a tekéntetes bíró úr elejébe kerülni... Legalább két esztendő kijut mindenkinek, amilyen kutyamírges kedvibe van.

A peres felek összenéztek. Lassanként csoportok alakultak ki és a békülékenység hangfoszlányai vegyültek el az ázott gubák nehéz párájával telített levegőben. Az előszoba percek alatt kiürült. Legfeljebb öt-hat makacs perlekedő maradt vissza. Közöttük — természetesen — a nagyszájáról híres csicsorgósori kofaaszony is, aki ezuttal becsületsértésnek miatta sértettként szerepel. A bíró megkezdi a kihallgatást:

— Neve?

— Özvegy Zsom Bálintné.

— Született?

— Igenis, tekéntetes járásbíró úr: születtem.

— Maga vén szipirtó! Hiszen ha a pocsk árbrázatára nézek, tudom, hogy nem rózsafán termett! Azt kérdeztem, melyik évben gyalázta meg ezt a szerencsétlen földgolyóbist a világra-íróttével.

A vén beszorkány tűnődik kissé. Majd vidáman felel:

— Akkor vótam nyóc esztendő, amikor Szűcs Nagy Sándort megbicskálták a kabai lefűnyek.

Az igazság hivatalos szolgáját előnti a pulykaméreg.

— Na, kenddel nem messze megyek. Irjon be, jegyző úr, hatvanöt évet.

Megtörténik.

— Mi a parlasza?

— Az a „nemember” azt merete mondani nekem, hogy mossam ki a csunya szájamat.

— Kend aztán kimosta?

— Nem én, kirem...

— Lássá, ez kár volt! Hát kibékülni hajlandó lenne-e?

— Nem én, a világír se.

Most a bíró felemelkedik székéről s ünneplésen ezeket mondja:

— Öfelsége, a király nevében kibékitem kendet... Elmeheti!

Ezek a nem egészen perrendszerű ítéletek azonban hovatovább szemetszurtak a felsőbbégeknek. Sandrinak ennél fogva tágulnia kellett a bíróságtól. Elhatározta, hogy ügyvédi pályára lép. Az egész városban szóbeszéd tárgyává lett:

— Réthy Sándor leteszi az ügyvédt.

Az évek azonban teltek-multak, de Sándor úr nem váltotta be a hozzája fűzött tudományos reményeket. Ellenben nagyokat mulatott. Kirugásait rendszerint kocsihátsókkal fejezte be. Egy ízben adósa is maradt a fiákeresnek s a fuvardíjért a délelőtti sörözéshez rendelte. A kocsi pontos időben jelentkezett is. Sándor azonban rátámadt:

— Tán elment kendnek az esze, hogy az úri barátaim között molasztál?! Menjen dolgára, amíg szépen van!

A fiákkeres dűnnyögött valamit, majd pedig legyintett a kezével s imígyen szóla vala.

— Bizony, itt vóna az ideje, hogy az úr eccer már letegyze az ügyvédt...

Magyarok a román fővárosban

Közbeszólás a Curentul heveskedő vitájába, amit egy budapesti magyar lappal folytat — a bucarestii magyarokról

Bucuresti, február hó.

A „Curentul” egyik mostanában megjelent száma vitába száll egy budapesti lappal, amely azt találta írni, hogy Bucuresti mintegy 80.000 lelket számláló magyarságának dukálna magyar egyetem, magyar alpolgármester és még sok egyéb.

Nem csodálkozom, hogy a „Curentul” méregbe jött a cikk miatt. De az ellenintézkedés, amelyet a merész és nem éppen illetékes igénytámasztás halálvtalanítására javasol, mégis talán túlzott ujságírói temperamentumról tesz tanúságot. A „Curentul” ugyanis azt tanácsolja, hogy a rendőrség fogdossa össze a bucarestii magyarokat és zsuppolja őket vis-sza oda, ahonnan jöttek. — ami alatt a derék kartárs kétségkívül transsylvaniai illetőségi helyüket érti.

A nagy bucarestii tisztogatás indokai között az a megállapítás is szerepel, hogy a bucarestii magyarok csak az utolsó esztendőök jövevényei a fővárosban. Hát ez köztudomásúlag nem felel meg a valóságnak. Az erdélyi magyarok különösen a székelyek és a braşov-környéki csángók már a háború előtt is — egészen a múlt század első évtizedeig visszamenőleg — állandóan nagy tömegekben húzódtak át Bucurestibe. Egy-egy éhínséges esztendő, az osztrák uralom alatt nem szívesen vállalt katonakötelezettség, a szabadságharc és az utána következő politikai üldözések, később a fiatal román királyság gyors fellendülésének a munkalehetőségei, majd pedig a magyar vármintézkedések, amelyek a székely iparos számára lehetetlenné tették, hogy az ökirályságban kelendő árúját átszállítsa a határon, úgyhogy, mondhatni, kényszerült máhelyét ökirályságbeli városokba, főleg Bucurestibe tenni át, — mind olyan körülmények voltak, amelyek valóságos magyar népvándorlást indítottak meg Transsylvaniaból Bucuresti felé. Tízezrével telepedtek meg itt ezek a transsylvaniai magyar iparosok, szekeresek, munkások, háztartási alkalmazottak s becsületes munkájuk, keresettségük anyagi jóléthez juttatta őket; háztulajdonosok lettek, akiknek ingatlanai egész utcák házsorait tették ki. úgyhogy már a háború előtt se lehetett a bucarestii magyarokat olyan jött-menteknek tekinteni, amelyneknek a „Curentul” a főváros mai magyarait is minősíteni szeretné.

Nem volna kifogásunk ellene, ha megfelelne a valóságnak a „Curentul” ama állítása, hogy a magyarok csak pénzt keresni jönnek ide, jól megszedik magukat s aztán visszautaznak Transsylvaniaiba, ahol a román főváros türelmessége folytán összegyűjtött hatalmas tőkék gyümölcsét békés nyugdíjasokként a kisebbségi élet boldog nyugalomában élvezik. Ez nem is lenne olyan rossz megoldás. De ez elméletet megközelítő módon csak az úgynevezett idénymunkások s a háztartási alkalmazottak egy kis része tud berendezkedni. A túlnyomó többség véglegesen telepedik itt ma is, mint akkor tette, mielőtt országhatár választotta el Transsylvaniaiától.

Azért ma már kilejtett és sokrétegű magyar társadalmi van Bucurestinek. Szabadfoglalkozásuk, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, munkások, háztartási alkalmazottak. S már a háború után áttelepültek között is sok ezren vannak, akik törzsszökös bucarestii lakosoknak számítanak. Ismételjük: nem nagy öröm, ez nekünk, mert ezek a magyarok bármily nagyszámúak, mégis elszórtan élnek a főváros rengetegében s azért a nemzetfenntartás intézményeinek híján, szomorú szervezetlenségükben mind ki vannak téve az elidegenedés veszélyének. Mint ahogy jórésben elidegenedtek a háború előtt ide települtek, pedig kétszáz évvel ezelőtt is több intézményük volt mint ma nekünk.

Ennek a sokszínű és szervezetlen tömegnek nem is lehetnek tehát olyan nagy igényei, amilyenekről a „Curentul” vitázó cikke beszél. Dehogyan is kell itt egyetem. Megelégednünk népiskolával, szerény egyesületi székházakkal, fiók-parochiákkal és plébániákkal. A meglévő bucarestii magyar társadalmi szervezetek s a folyamatban lévő társadalmi munka vezetői nem is tűztek ki más célt maguk elé. Működő politikai szervezete pedig ma egyáltalában nincs is a bucarestii magyarságnak. Annál kevésbé fordulhatna meg valakinek az eszé-

ben, hogy olyan állások és méltóságok kivívására törekedjék, amelyek politikai alakulatok vezetőfőembereinek közéleti jutalmait szokták lenni.

Néhány évvel ezelőtt megvolt még ugyan a bucarestii magyarság politikai szervezete: a Magyar Párt bucarestii tagozata. Tartottunk egy-egy gyűlést is, amelyeken felszóltak a romániai magyarság vezeterei. Ha nem tévedek, hat évvel ezelőtt volt az utolsó ilyen gyűlés. Tiszfiktart is választották akkor, amely eleinte működött is: felfektette — ahogy mondani szokták — a politikai jogok gyakorlására képes bucarestii magyarok nyilvántartását s már kezdett megbirkózni egy hozzávetőleges névsor összeállításának nagy feladatával. De aztán úgy látszik, olyan nehézségekbe ütköztek a szerve-

zők, amelyeket nem tudtak leküzdeni. És abba-maradt a vállalkozás. De a bucarestii párttagozat leglázább tevékenységű korszakában se látszott tanácsosnak, hogy például az általános képviselőválasztásokon Bucurestiben is jelölt listajegyzékkel állítson a pártvezetőség, pedig ennek annyi célja lehetett volna, hogy a bucarestii szervezetek kedvezőbbé tegyék a magyar voksok országos arányszámát. Viszont abban az irányban már csakugyan voltak kezdeményezések, hogy a bucarestii magyarságot, mint politikai erő a főváros közigazgatási választásain harcba vessék. Helyi politikusok még azt is megkísérelték, hogy választási egyezményeket kössenek az egyik román párttal, de éppen a tárgyalások során be kellett látniuk azoknak, akik addig bíztak a bucarestii magyarság politikai sikereiben, hogy helyi eredmények elérését komolyan remélni nem lehet. Így tehát most már évek óta soha egyetlen bucarestii magyarnak se jutott komolyan eszébe, hogy megkísérelje harcot indítani bár egy szerény magyar városi tanácsosi hely elnyerésére, ami pedig nem is olyan rettentő nagy dolog.

Nem méltóságokat keresnek Bucurestiben a magyarok, hanem munkahelyeket. (I. b.)

A Bacon-elmélet hívei újból be akarják bizonyítani, hogy Shakespeare nem élt

Londonból írják: Döntő bizonyítékot várnak egy régi angol irodalmi vitában. Köztudomású, hogy sokan Francis Bacon-t, a híres államférfi és filozófust tartják a Shakespeare-dramák igazi szerzőjének.

A Bacon-elmélet hívei szerint Shakespeare nevű ember nem is élt, ez a név csupán Bacon írői álneve volt. Nos a Bacon-társaság kérését intézett a Westminster dékánjához, hogy engedje meg az apátságban eltemetett híres Shakespeare-korabeli költő, Edmund Spenser sírjának felbontását.

A történelmi feljegyzések szerint ugyanis Spenser temetésén a kor összes ismert költői megjelentek és a nyitott sírba dobták

Spenser halálára írt verseiket, meg a tollakat is, amelyekkel a verseket írták. Nos Shakespeare-nak, mint a kor nagy költőjének, ha egyáltalán élt, feltétlenül részt kellett vennie a temetésén. Ő is bizonyosan bedobta versét és tollát a sírba, mint a többi költő. Ha pedig Shakespeare versét és tollát a felbontott sírban nem találták meg, ezt azt jelenti, hogy Shakespeare nem is élt. A Bacon-társaság tagjai azt remélik, hogy Shakespeare aláírással jelzett, de Bacon írásával írt verset fognak a sírban találni és ez kétségtelen bizonyíték lesz elméletüknek. A Westminster dékánja még nem nyilatkozott, hogy a kérését teljesíti-e.

A Magyar Lapok 5-ik nagy társasutazása Olaszországba

Indulás április 27-én. Visszaérkezés május 5-én

Velence 1-nap, Firenze 1-nap, Róma 3-nap.

Elszállásolás elsőrendű szállodákban és penziókban

Részvételi díj 5200 Lei

Ezen összegben bentfoglaltatik:

1. A teljes vasúti jegy, külön kocsikban, gyorsvonaton.
2. Az összes vízumdíjak.
3. Teljes ellátás (étkezés) és elsőrendű elszállásolás Velencében, Firenzében és Rómában.
4. Budapestén menet vacsora.
5. Csomagok őrzése a velencei és firenzei állomáson, ki és bevitele Rómában.

6. Szakszerű vezetés.

Rómából külön kirándulás Nápolyba. Ennek többletköltsége 1100 Lei.

A másodosztályon utazók 1650 Lei-val fizetnek többet.

Jelentkezési határidő április 10.

A részvételi díj 1/3 része, 1700 Lei, jelentkezéskor fizetendő, a többi összeg legkésőbb április 15-ig.

A felelhetetlenek ígérkező utazás román húsvét időszakában lesz, tehát mindenki könnyen kiszakíthatja magát rendes munkájából.

Összeesküvés Georgiában a szovjetállam ellen

Tiflisben új trockista bűnpör tárgyalása kezdődik. — Lenin özvegye állandó felügyelet alatt

Párizsból jelentik: A Temps moszkvai jelentése szerint Tiflisben rövidesen újabb nagy trockista-per főtárgyalása kezdődik. Az összeesküvők egy Iváni nevű egyén irányítása alatt Jezsov, belügyi népbiztos és Boria, kommunista vezér meggyilkolását tervezték.

A Zarja Vosztoka nevű tiflisi lap szerint az összeesküvés vezetői bizonyos külhatalmak kémszervezeteitől kaptak utasításokat. Céljuk az volt, hogy megszüntessék Georgiában a szovjet-uralmat, elszakítsák Georgiát a szov-

jettől és „imperiálista külhatalmak” gyarmatává tegyék.

Radek vallomása szerint a szervezetet ez előtt két évvel alakították meg. Az Iváni-család a cári uralom alatt igen tekintélyes család volt s több tagja emigrációban él.

Varsóból jelentik: Az Express Poranny c. lap moszkvai jelentése szerint hivatalosan megcáfolták ugyan Lenin özvegyének letartóztatását, de tény az, hogy az özvegyet állandóan felügyelet alatt tartják és senkinek sem engedik meg, hogy érintkezze vele.

A GPU kémhálózata Stalin államrendszerében

Varsóból jelentik: Az „Uj Nemzedék” tudósítójának alkalmá volt beszélgetést folytatni egy jeles lengyel diplomatával, aki az orosz ügyek egyik legkitünőbb szakértőjének számít. A diplomata érdekesen világította meg a GPU működését, amely a legnagyobb akadály annak, hogy az orosz nép milliói egyetlen nagy megmozdulással lerázzák magukról a vörös cárizmus szörnyű igáját.

A GPU, mint informátorunk elmondotta, nemcsak kétszáz ezer főnyi különlegesen felügyelt, teljesen motorizált s igen jól fizetett hadsereggel rendelkezik, hanem vagy egy körülbelül ugyancsak kétszáz ezer főnyi detektívtestülete — önkéntes munkatársak szervezete — amelynek egyik feladata az, hogy állandóan tovább építse és irányítsa a kémhálózatot. A GPU szolgálatában álló kémek számát hozzávetőlegesen sem tudják megjelölni. Aligha tulzunk, ha azt mondjuk, hogy az orosz városokban minden második, vagy harmadik ember a GPU kémje s még a legeldugottabb faluban sem verődhetik össze kisebb embercsoport, hogy ne legyen kém a megjelentek között.

Mindenki kém

Mindenki kém, akinek egyáltalán módja nyílna embertársai megfigyelésére. Ha valamelyik üzemban egy munkás a derekassága révén, vagy társai bizalmából vezetőbb tisztségre emelkedik, ezzel együtt szükségszerűen kémmé is válik. A GPU-szervezet illetékes tényszerűje, aki természetesen nyomban tudomást szerez az előléptetéséről, egyszerűen magához rendeli a munkást.

— Nagy baj van elvtárs! — riaszt rá a belépőre. — Maga a trockistákhoz huz és szá-

botázst tervez! Tudja mi jár ezért? Halál!

A munkás kézzel-lábbal kapálózik a halatlan gyanúsítás ellen, de a GPU detektívje fölényesen inti le:

— Ne is próbálja tagadni! Itt vannak a jelentések ebben az aktacsomóban, hogy a legutóbb is két társa előtt Sztalint szidalmazta! A multkor a gyár előtt hosszasan beszélgetett egy szövetségi bevásárlóval, akiről megállapítottuk, hogy összeesküvő.

— Látja, elvtárs, — folytatja most már békülékenyebben a detektív, — magát már a csoda sem mentheti meg az akasztófától! Pedig én tudom, hogy maga alapjában derék ember, csak éppen megszedült. Így az egyszer

Szovjetdiplomata tragédiája

Az orosz helyzetről beszélő lengyel diplomata azt is elmondotta, hogy milyen nehéz helyzetben vannak az orosz külügyi szolgálat legfőbb tisztviselői. Moszkva kezdettől fogva a kommunista-párt legmeggyőződésebb tagjait küldötte a külföldi állomáshelyekre. De ma már

egyetlen vezető diplomata sincs a régebbi időből, akit fel ne kötöttek, agyon ne löttek, vagy be ne börtönöztek volna. Akit a szovjet követnek, vagy nagykövetnek nevez ki, az nyugodtan elkészítheti a végrendeletét.

mert néhány évnél úgy sem bírja tovább. Nem is kívánczik senki józan ember az ilyen megtiszteltetésre. A parancs azonban parancs. A külügyi népbiztos magához rendeli a kiszemelt áldozatot s egyszerűen közli vele, hogy Londonba, vagy Párizsba neveztek ki a szovjetkövettség élére.

még hajlandó is vagyok félretenni ezeket az aktákat s nem teszek jelentést a feletteseknek. Ezt azonban csak akkor tehetem meg, ha bármikor bizonyítani tudom, hogy maga nem meggyőződésből, hanem egyenesen a proletárállam megvédése céljából állt szóba ezekkel a trockistákkal. Megértette?

A félholtra vált munkás, aki már nyakán érezte a kötelet, teljesen megtörve, engedelmesen suttozta:

— Megértettem!

A detektívnek most már könnyű a dolga. Kioktatja a szerencsétlen embert, hogy igyekezzék minél többet hallani és megtudni, utána pedig időnként tegyen jelentést.

— Abban a gyárban nagyon sok baj van! — szól még utána a GPU detektívje. — Vigyázzon, ha nem kapok jelentéseket, arra kell következtetnem, hogy maga mégsem a miénk s akkor — suhogtatja meg feléje vészitjőlöán az aktacsomót — nekem is teljesítenem kell a kötelességemet!

A munkás, aki soha sem gondolt arra, hogy kémnek csapjon fel, így sodródik be azok közé, akik még a lakosság hangulatváltozásairól is nyomban informálják a titkosrendőrséget. Ha semmi gyanus körülményt nem észlel, akkor maga fog kohlolni ilyeneket, csak megmentse nyomorult életét, annál is inkább, mert a GPU rendszere szerint a hamisan vádaskodót sohasem büntetik meg. Ez a magyarázata annak, hogy Oroszországban senki sincs biztonságban, senki nem bírálhatja a fennálló rendszert s egyáltalában nem verődhetnek össze olyan csoportosulások, amelyek egy nagy nemzeti felkelés támaszai lehetnének. Egészen bizonyos, hogy még a népesebb családokban is vannak GPU-kémek, akiknek az a kötelességük, hogy a saját hozzátartozóikat megfigyelés alatt tartásák.

— Az állást mához két hétre el kell foglalnia! — jelenti ki a külügyek teljhatalmu vezetője. — Az osztályvezető elvtárs mingyárt be fogja önnek mutatni az új személyzetet, amellyel a nagykövetségen együtt kell dolgoznia.

A népbiztos cseppet, megjelenik az osztályvezető, karonragadja a feláult diplomatát s elkalauzolja egy terembe, ahol csupa ismeretlen bolsevik várakozik.

— Ime, Kobeszláv elvtárs, az ön első tanácsosa, Schwarz elvtárs, az ön titkárja...

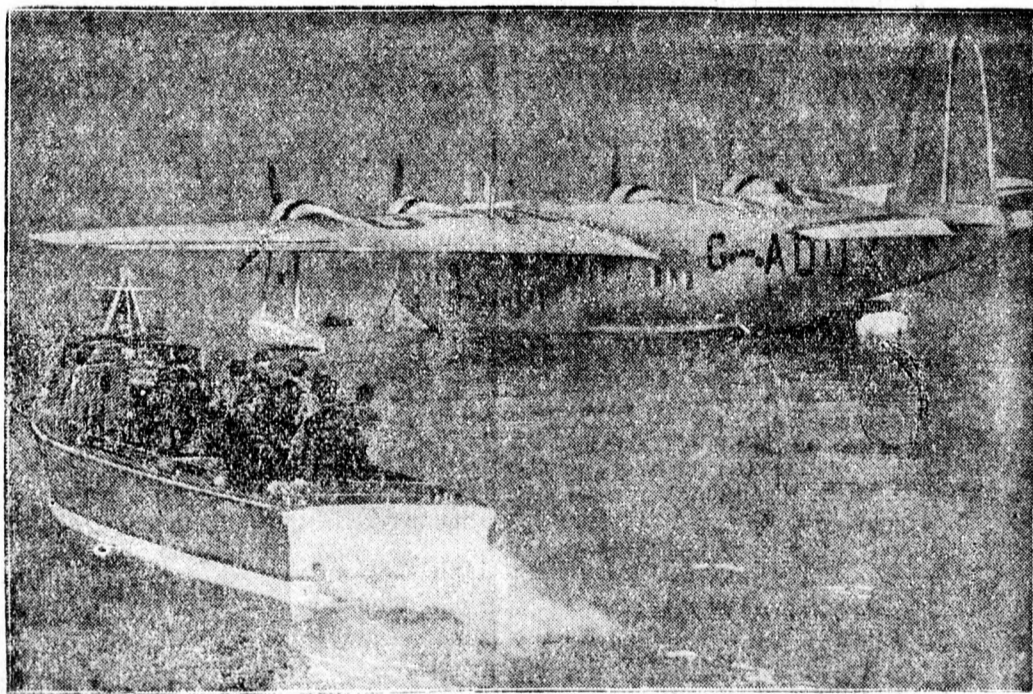
S így tart a bemutatás egészen a sofförig, a kapusig és a kancellária altisztjéig. Ritka szerencse, ha az új nagykövet valamelyiket is látta életében. Ezzel az ismeretlen társasággal utazik azután Párizsba, vagy Londonba. Nagyon jól tudja, hogy valamennyi alkalmazott kapcsolatban van a GPU-val, csak azt nem tudja, hogy melyiket milyen megbízáttal látták el Moszkvában. A GPU kémjei pedig szorgalmasan küldik a jelentéseket, nemcsak hivatali főnökeikről, hanem — egymásról is.

Ha nem küldenek jelentést, visszarendelik őket Moszkvába és jaj nekik, sőt nemcsak nekik, hanem a GPU kezei között maradt és valósággal tüzökként kezelt hozzátartozóiknak is. Emlékeztetes, hogy

a londoni katonai attasé, a kivégzett Putna tábornok azért engedelmeskedett a visszahívó parancsnak, mert Moszkvában maradt felesége és gyermeke agyonlövésével fenyegették.

Az ilyenfajta lelkiényszerítésekkel kicsikart jelentések anyagául szolgál az, ha a nagykövet, vagy bármelyik tisztviselő előszeretettel olvas bizonyos lapokat, diplomáciai fogadóestéken hosszasan beszél bárkivel, ha kikocsizik valahová, ha négy szemközt próbál fogadni külső embereket és így tovább.

Az önkénykedésnek ez a fojtó rendszere világhosszra teheti, hogy Oroszországban se a nép, se a hivatalnok réteg részéről fölkelés nem kezdődhetik. Csak egy módja van a fölkelésnek: ha a hadsereg indul meg a Kreml ellen. A mostani napokban éppen ezért indult kísérletezés, hogy a GPU hogyan kerülhetne fölül a hadseregen.

Négymotoros óriási óceánjáró repülőgép,

amely London és Dél Afrika között menetrendszerűen közlekedik. Az utasokat motorcsónakon viszik a repülőgéphez.

Tallózás a világsajtóban

Parlamentfeloszlátás rádió útján továbbított királyi okmánnyal. Az angol alsóház most tárgyalja az uralkodási törvényjavaslatot, amely a király felségjogaira vonatkozó alkotmányos szabályrendeleteket szabályozza. A javaslat tárgyalása folyamán élénk vita fejlődött ki a körül, hogy az országgyűlés feloszlátását elrendelő királyi kézirat az uralkodónak távolléte esetén sürgős esetekben hogyan juttatható el a parlamenthez. A „Daily Telegraph” erre vonatkozóan a következőket írja: „Mr. Logan kifogásolta a törvényjavaslatnak azt a rendelkezését, amely felhatalmazza a királyt, hogy távirati úton tehessen intézkedéseket a parlament feloszlátására. A parlamentet csak hiteles uralkodói okmánnyal lehet szétküldeni, amely megköveteli, hogy rajta legyen az uralkodói pecsét és a király hiteles aláírása. Sir John Simon belügyminiszter védelmébe vette a törvényjavaslatnak ezt a rendelkezését és azt mondta, hogy az alkotmánynak „lépést kell tartani a korral”. A belügyminiszter kijelentéséhez a „Daily Telegraph” a következő megjegyzést fűzi: „Vajjon arra gondolt-e a miniszter úr, hogy a távirati fényképezés modern eljárása vehető igénybe erre a célra? Egy, a király aláírásával ellátott legfelsőbb kézirat ugyanis manapság a rádió-képtávíró útján a világ minden részébe megsürgönyözhető”.

Elűnk-e mához egy évre vagy sem? Pierre Dominique írja a „La République” hasábjain: „Tegnap így szólt hozzám Luc Durtain:

— Az a kérdés, hogy mához egy évre elűnk-e vagy sem?

Nyers, de helyes módja ez a probléma felvetésének. Jegyezzük meg, hogy nemcsak rólunk, franciákról van szó. Németek, angolok, olaszok és még húsz más nép ugyanolyan fenyegetett helyzetben van, mint mi. Valamennyien úgy élünk, mintha puskaporos hordón ülünk, amelyből égő gyújtózsínór nyúlik ki. Szerencsére a gyújtózsínór lassan ég, még van időnk eltaposni. Néhány hét vagy néhány hónap, aligha több... Annyi bizonyos, hogy esztendőkre nem számíthatunk. És minden jó európai a gyújtózsínór fölé hajolva kérdezi: Hogyan lehetne eloltani?”

Az angol bankárok még egy évig javulást várnak a világ gazdasági helyzetben. Ilyenkor, az esztendő elején, az egyes országok közvéleménye tájékoztatást szokott kapni a pénzügyi királóságaitól az általános gazdasági és pénzügyi helyzetről és a gazdasági élet esetleges, várható beteges tüneteiről. A londoni „Times” ezzel kapcsolatban a következőket írja: „A legutóbbi három esztendőben a jóslás bizalomkeltő volt oly mértékben, amennyire csak lehetett. A fellendülés mindazonáltal most ötödik esztendőjébe lép és csak természetes, hogy vizsgálódni kell, vajjon a romlás tünete nem mutatkoznak-e már közgazdasági életünkben. A legutóbbi héten elhangzott beszédek különféle választ adtak erre a közérdeklődés előterében álló problémára. Mr. McKenna vetette fel a kérdést és felhívta a figyelmet arra, vajjon azok a bajok, amelyek a pénz olesóságából keletkezhetnek, megvannak-e már, vagy pedig csak a küszöbön kopogtatnak még. Más szóval, a fellendülés folyamata elérkezett-e már ahhoz, amikor a spekuláció szabad folyása következik nyomában, mindazokkal a súlyos következményekkel, amelyek ilyenkor a gazdasági életet és a tőkét egyaránt veszélyeztetik. A válasz nagy vonásokban egyértelmű volt. Valamennyien megegyeztek abban, hogy a jelenlegi gazdasági helyzet a kereskedelemben és az iparban a fellendülés további fokozódására nyújt reményt még legalább egy évig; de valamennyien rámutattak bizonyos veszélyekre, amelyek mutatkoznak már a láthatáron, amilyen például a munkaképtelenség csökkenése, a túlhajtott spekuláció és a fizetési

mérlegnek egyre kedvezőlenebb alakulása, amely ahhoz fog vezetni, hogy a meglévő tőkét kell megélhetésünkre felhasználni”.

A kultuszminiszter és az iskolásleány. A newyorki „Cosmopolitan Magazine” írja az alábbi kedves történetet: Ohio állam vallás- és közoktatásügyi minisztere látogatást tett az iskolákban, hogy a tanulmányi előmenetelt ellenőrizze. Egy leányiskolában nagyon zavarba az, hogy egy kisleány, aki éppen az első sorban ült, állandóan szipáskolt. Ránézett, ez azonban mitsem használt. A kisleány rendületlenül köhécselt és szipáskolt. A miniszter végül is megúnta a dolgot:

— Mondd, kislányom, nines neked zsebkeendő?

— Hogyne volna — felelte önértetesen a kérdezett —, de anyuka megiltotta, hogy idegennek kölesönadjam.

A király szolgálói és a háztartás szolgálói. A dolgozó nők szövetsége mindenütt a világon mozgalmat indított, hogy a háztartási alkalmazottakat ne a régi világból való „cseléd” néven nevezzék, amelyet ők megszégyenítőnek tartanak,

* Szenvedő beteg asszonyok már egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel is könnyű, lágy béltűrelést érhetnek el, ami igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. Az orvosok ajánlják,

hanem állapotjanak meg az országok egy a munka minőségét híven kifejező, a nők önértetét semmiben sem sértő elnevezésben Felmerültek különböző meghatározások, ilyenek például: „a háziasszony támasza”, „háztartásbeli”, „háztartási asszisztens” stb. és a nemzetközi szövetség mindenütt a parlamentekhez fordul, hogy a cselédkérdést modern új törvénnyel szabályozzák. Foglalkozik ezzel a kérdéssel a londoni „Times” is és többek között ezeket írja: „Az ország legértékesebb és legnehezebb munkát végző dolgozói ezzel szemben büszkén megtartják a „szolga” nevet. Szolgák az államvasút alkalmazottai (az angol vasúti szabályzat kifejezetten ezt a gyűjtőnevet adja a vasút különböző ágazatában tevékenykedő tisztviselőknél, munkásoknál); szolgák a miniszterek, „a király szolgálói”, az állami igazgatás közalkalmazottai, „polgári szolgák” (civil servants), hivatalos elnevezésük szerint és vannak hivatasok, mint a sajtó és a színpad, amelynek munkásai egyenesen büszkék arra, hogy a „köz szolgálóknak” nevezik őket. A háztartás szolgálóinak tehát nem kell szégyenkezniük. Az elitje ennek a társadalmi rétegnek, ha megkérdezik, bizonyára azt a felfogást fogja vallani, hogy a lelki nemességet semmiben sem érinti a munka kényszerűsége.

EMBEREK ÉS TÁJAK

Rabló beduinok vakmerő garázdálkodásai Szíriában

Két világjáró osztrák fiatalember izgalmas kalandja a homoksivatag szélén. — A damaszkuszi börtön-örökkel lehet „okosan” beszélni

Bécs, február hó.

Hans Neckmann és Paul Schmied — két fiatal bécsi technikus, — kéthónapos motorkerékpár-túrát tett Szíriában és az egész országot keresztül-kasul beutazta. A két fiatalember most számolt be nem mindennapi élményeiről és kalandjairól.

— Egészen fantasztikus mértékben szaporodtak el egész Szíriában a rablók, — mondta Hans Neckmann —, amint arról saját szemünkkel, sőt saját kárunkra is meggyőződhattünk. Magam láttam Damaszkusz főterén, hogy minden második órában megérkezett átlagban egy teherautó szállítmány, tele elfogott beduinokkal, akiket a francia esendörök és katonák tereltek össze.

Az erélyes rendszabályok azonban nem nagyon vezetnek eredményre, mert néhány órával később már megjelennek a letartóztatottak feleségei, megtakarított pénzüikkel, rövid tárgyalást folytatnak a börtönörökkel és a foglyok negyedórával később rendszerint már szabadlábra is kerülnek.

Ilyen körülmények között nem lehet csodálni, hogy az ember lépten-nyomon rablótámadásnak van kitéve.

Virágzó üzlet az embercsempészet.

— Bennünket is megtámadtak a rablók — mesélte Hans Neckmann. — Éppen sátrat vertünk a komoksivatag szélén, amikor szélvész-ként robova megjelent egy beduincapat lövésre készen tartott revolverekkel. Vezetőjük felszólított, hogy azonnal adjuk át minden pénzünket.

— Szerencsére annyira lerongyolt állapotban voltunk a hosszas vándorlás következtében, hogy szegénységünkre hivatkozva, sikerült háromszáz frank váltásdíjjal megszününk a rablótámadást. Sokkal rosszabbul járt két héttel ezelőtt a bayruhi rendőrfőnök, akit autójában támadtak meg a rablók. Hetezer

frankot vettek el tőle, lehúzták ruháit és teljesen meztelenül hagyták autójában.

Rendkívüli módon virágzik Szíriában a Palesztina felé irányuló embercsempészet is. Bayruthban két vállalkozó is van, aki iparszerűen intézi azoknak a zsidó bevándorlónak a csempészését, akiknek mincse bevándorlási engedélyük Palesztinába. Ezek a csempészek rendszerint különböző fantasztikus állítózatokban veszik át „klienseiket” a határon — természetesen megfelelő magas díjazás ellenében.

A „kúszó halál”.

— Egész útunk legveszedelmesebb élménye az volt — mesélték a vállalkozó szellemű bécsi fiatalemberek —, amikor egy sziklás vidéken keresztül haladva egy dombhoz értünk, amelynek kiugró tetefén egy nagy madár ült. Közeledésünkre felrebbeve, a levegőbe emelkedett és egyszerre csak azt láttuk, hogy valamit leejt a magasból. A valami — egy kigyó volt, amely közvetlen közelünkben esett a földre; néhány percig mozdulatlanul feküdt a homokban, majd felénk kezdett gyűrűzni.

— Arab kísérőink rémült kiáltásban törve ki, eszeveszetten menekülni kezdtek a nekünk is intettek és kiáltottak, hogy figyelmeztessenek a villámgyorsan közeledő veszedelemre. Schmied előkapta revolverét és több lövést adott le a veszélyes csúszó-mászó felé, amelyet az egyik lövés fején talált. Később az állatot megvizsgálva, megállapítottuk, hogy a legmégsebb előázsiai kigyók fajtájába tartozik, amelynek marása pillanatok alatt öl és amelynek közeléből ennek folytán ember és állat egyformán fejvesztve menekül.

— A kísérő benszülötték ettől kezdve valóságos vallásos tisztelettel néztek fel Schmiedre, mert, mint mondták, emberemlékezet óta nem fordult elő, hogy a „kúszó halál” valakinek legyőzni sikerült volna.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés feljegyzési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Belföldi: Egész évre 500, félévre 250, negyedévre 125, hetente 25, az első 70 le. Külföldi: Egész évre 500 P., félévre 250 P., negyedévre 125 P. Egyenlő részletekben: Egész évre 50 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekkiszámlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felolvasószervező: **PERÉDI GYÖRGY**

Cluj szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza. Csak a választásbiztosok magánleveleire válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató Intézet jelentése szerint várható időjárás a következő 24 órára: A déli szél erősödése, nedves idő, helyenkénti tartós esővel, keleten havas eső és hó.

Bucuresti. Saját tud. Bucurestiben többnapos enyhe időjárás után tegnap este ismét hidegre fordult az idő s egész éjjel esett a hó. A főváros utcáit vastag hóréteg borítja, amelynek eltakarításán rengeteg munkás dolgozik.

ANTONESCU KÜLÜGYMINISZTER KÜLFÖLDI UTJA. Belgrádból jelentik: Beavatott körökből úgy tudják, hogy Antonescu, román külügyminiszter szombaton Belgrádba utazik. Egy napot tölt a jugoszláv fővárosban, majd Stojadinoviccsal együtt Athénbe utazik a Balán-konferenciára.

Zürichi zárlat: Páris 20.40^{1/2}, London 21.44^{1/2}, Newyork 43.7hétnyolcad, Brüsszel 73.87^{1/2}, Milánó 23.05, Amsterdam 239.82^{1/2}, Berlin 176.10, Bécs — 78.70, Prága 15.26, Varsó 82.85, Belgrád 10, Bucuresti 325.

MÁRTON ARON CLUJI KANONOK-PLÉBÁNOS AZ IDŐSZERŰ KÉRDÉSEKRŐL. Timisoara. Saját tud. Márton Aron cluji kanonok-plébános, a Katolikus Népszövetség volt központi igazgatója, a Katolikus Népszövetség banati központjának felkérésére február 15-étől 17-ig naponta este nyolc órákor konferenciabeszédeket tart. Márton Aron szentbeszédeket mond időszerű kérdésekről s azokat a katolikus felfogás szempontjából világítja meg.

Nem helyezik el a banati vasutigazgatóságot. Timisoara. Saját tud. Bratianu Constantin, a liberálistárpárt megyei tagozatának új elnöke közölte Nistor Dimitrie dr. prefekttal, hogy immár véglegesen elhatározott dolog, hogy a vasutigazgatóság Timisoarán maradjon. Legközelebb minisztertanácsi határozatban szövegezik le az igazgatóság hivatalos helyiségeinek mikénti elhelyezkedését a timisoarai kívánásoknak megfelelően.

VISSZAADIÁK A RÉGI NYUGDÍJKÖNYVEKET. Oradea. Saját tud. A pénzügyigazgatóság nyugdíjgyosztályja az új nyugdíjkönyvek kibocsátása alkalmával a régi nyugdíjkönyveket visszatartotta. Ez az intézkedés nyugtalanságot okozott a nyugdíjasok körében, mert a régi könyvek elvesztésével nem tudták igazolni, hogy ki mennyi nyugdíjat kapott, vagy évek folyamán milyen összeget vettek le nyugdíjukból. A pénzügyminisztérium ma rendeletet küldött az oradeai pénzügyigazgatósághoz, mely szerint a régi nyugdíjkönyveket vissza kell adni tulajdonosaiknak. A nyugdíjgyosztály szombaton, február 13-án d. e. 8—1 óra között kiadja a régi nyugdíjkönyveket.

* Heves bőrvizskotésnél és csalánkiütésnél a gyomor és a béltraktus reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel kiegészítendő. Az orvosok ajánlják.

Megvorte a vasutas az ügyvédet. — egyhónapot kapott érte. Arad. Saját tud. Még az elmúlt év áprilisában történt, hogy Micán Trandafir CFK alkalmazott a törvényszék épületében tetleg inzultálta Bătrănu Joan dr. itteni ügyvédet. Az ügyvéd feljelentésére eljárás indult a magyaros megfelelően ember ellen, akinek ügyével ma foglalkozott az aradi törvényszék. A tárgyaláson Micán helyett felesége jelent meg, aki elmondta, hogy férje nem jöhetett el, teljes egészében fentartja azonban írásban benyújtott vallomását. A vádlott felesége közölte továbbá, hogy férje rendkívül felindult állapotban követte el a tettlegességet s idegfejtésűlegét mi sem bizonyítja jobban, minthogy a verekezés után öngyilkosságot kísérelt meg. A bíróság a sértett ügyvéd kihallgatása után hatósági közeg megsértésében mondotta ki bűnösnek a vádlottat s ezért egyhónapi elzárásra ítélte, a büntetés végrehajtását azonban 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

Diákonus-szentelések. Timisoara. Saját tud. Pacha Agoston dr. megyéspüspök Balog István, Kandler Ede, Lissi Antal, Niedermayer Viktor, Pettla Ferenc és Schäffer József alszerpapokat — ötödéves teológusokat — szerepalká szentelte.

Náthaláz Targu-Muresen. Saját tud. A náthaláz olyan nagymérvű és járványszerű városunkban, hogy a városi tisztifőorvos három középiskolát volt kénytelen bezárni. Az Unirea leányliceumban egy napon tizenhét megbetegedés történt a növendékek között s az intézetet 8 napra, a fiú kereskedelmi iskolát 7 napra, míg a Liceul Popin Hilarian középiskolát 6 napra zárták be. A megbetegedések száma emelkedőben van.

MITŐL VOLTAK ŐSZINTÉK A BÍRÓSÁG ELŐTT A MOSZKVAI HALÁLRA-ÍTÉLTEK? Londonból jelentik: Angol ideggyógyászok körében élénk foglalkoztatja az a kérdés, milyen eszközökkel csikarhatta ki a moszkvai hadbírósa a legutóbbi politikai per során halálraítélt vádlottak vallomását. A Lancet című orvosi szaklap írja: Pusztán bódítószerekkel, vagy hipnotizálással nem lehet megmagyarázni a vádlottak feltűnő párfordulását. Aliq tehető fel, hogy a jelenkor legerőszakosabb, legagyafurtabb elméire egykönnyen lelki kényszert lehetne sikerrel gyakorolni. Azonban feltehető, hogy bódítószereket és hipnózist egyszerre alkalmazták. Ebben az esetben az a hatás gyakorolható, hogy a hipnotizált egyént saját lelkiismerete sugallatának tartja a hipnotizáló akaratát, akinek parancsai úgy követi, mintha saját belső elhatározása volna.

* Hülés legjobb orvossága a Diana-sósbor-szesz!

Négylevi fegyház 100.000 lej elikkasztása miatt. Zalau. Saját tud. A zalau törvényszék példás büntetéssel sújtotta Zahaa László mesteri allegvőt, aki 100.000 lei közpénzt sikkasztott el. Zahát sikkasztás és közokirathamisítás miatt ítélték a vádlottak padjára s a bíróság négyévi fegyházra ítélte. Veselovszki János jegyző ellen is vádat emelt az ügyészség, mert az ő kötelessége lett volna, hogy Zahaa László tevékenységét ellenőrizze. Veselovszkit hat hónapi fegyházra ítélte a törvényszék. Mindketten fellebbeztek.

Jó fogást csinált a diclosanmartini rendőrség. Saját tud. Diclosanmartinban az elmúlt hetekben számtalan betörés történt, de a rendőrség a legerősebb nyomozás dacára sem tudta a tettest kézrekeríteni. A lakosság körében érthető izgalmat váltott ez ki, mert szinte minden éjjel betörtök valahová. Végül is sikerrel járt a csendőrség nyomozása, amennyiben Sutu komiszárnak sikerült a tolvaj bandát leleplezni, melynek főkomposa Compi Sándor volt. Vallomása alapján beavallotta, hogy még két társa volt, mégpedig Rupa János és Lovász Árpád, akiknek segítségével követte el a sorozatos betöréseket.

Eladta a lefoglalt állatokat — háromhónapi elzárásra és kétezer leire ítélték. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Tóke József 40 éves sancraeni gazdálkodó bíróság lefoglalt két ökrét és két sertést eladta. A törvényszék lefoglalt inok elikkasztása miatt háromhónapi elzárásra és kétezer lei pénzbírságra, valamint 700 lei költség megtérítésére ítélte.

A turda megyei Ügyvédi Kamara példamutató magatartása az ügyvédi „zártszám” kérdésében

A bucovinai Ügyvédi Kamara 400 szavazattal 13 ellenében visszautasította az ügyvédi zártszámra vonatkozó javaslatot

Turda. Saját tud. Általános érdeklődés mellett, tagjainak nagyszámu jelenlétében tartotta meg közgyűlését az itteni ügyvédi kamara is. A dr. Rajiu Augustin Jékán elnöklésével megtartott közgyűlés beható megvitatással tárgyalta le a bucaresti ügyvédszövetségi központ által felvetett ügyvédi nemzetiségi kérdést és megnyugtató kéts. sőt más kamaráknak is példaadással szolgálható döntést hozott.

Kimondta a kamara, hogy hasonlóan a cluji és deji kamarák állásfoglalásához, a jelenleg működő (és kamarai tag) ügyvédekkel szemben nem tartja szükségesnek a „numerus clausus” alkalmazását, mintán a tiszteletben tartandó szerzett jogokat érinteni, illetve csorbítani nem kívánja. A számarvositás elvé-

Felmentették az Oltba fült másfél éves kislány édesanyját. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Albert Veronika toresti asszony, mult év május 28-án, munkába indult a mezőre és egyik nagyobb gyermeke felügyeletére bízta másfél éves Erzsike nevű kislányát. A leánya a nyitvahagyott kikapun kiment az utcára és a községen átfolyó Olt vízébe esett és belefutott. Gondatlanságból okozott emberölés miatt indult eljárás az édesanya ellen, azonban a törvényszék a gondatlanságot nem állapította meg és az édesanyját jogerősen felmentette.

KÉRELEM. Racosul de jos-i Jézus Szive temploma befejezése érdekében fordulunk ismétlenül a jó lelkekhez, hogy legyenek segítségünkre szerény adományaikkal. Ha Istennek adunk, önmagunknak adunk! Az Ur Isten fizesse meg kegyes adományait. Szives adományokat a Rupea lelkészi hivatalhoz kérem. Plébániahivatal.

Gyermekeket ilt a széngáz! Targu-Mures. Saját tud. Sulyos következményekkel járt Roteni mures megyei községen a szülői gondatlanság. OZV. Daskál Árpádné távollétében a cselédre bízta 8 éves András és 6 éves Mária nevű gyermekeit. A cseléd, a gazdasági dolgokat is végezte, megelégedett a lakásba zárt két gyermekről. Később, amikor a cseléd dolgavégeztével a szobába lépett, mindkét gyermeket eszméletlen állapotban találta, mert az erősen befűtött kályhából kiáradt széngáz mindkét gyermeket leverte lábáról. A gyermekeket azonnal beszállították a muresi szanatoriumba, de már a nyolcéves kislány nem lehetett segíteni, ézengázmérgezésben meghalt s Mária huga is a halállal vívódik.

Miki egér atyja kapta az idén a „nemzeti szolgálatok” aranyérmét. Washingtonból jelentik: Az amerikai kereskedelmi kamara a „kiváló nemzeti szolgálatok” aranyérmét az idén Walt Disney-nek, a Miki egér harminchat éves megteremtőjének ítélte oda. Az éremmel évenként azt az amerikai személyiséget jutalmaznak, aki abban az évben Amerika legkiválóbb teljesítményére hivatkozhatik. A érem jelöltjei között volt Dawey Tamás, a nagyerlyű államügyész, aki Newyorkot igyekszik erkölcsi fertőjtől megtisztítani.

Pénzhamisító bandát alakított üstfoldozó cigányokból egy kereskedő. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Gh. Axente ditraiu csendőrmester névtelen levelet kapott, amelyben arról értesítették, hogy Kémenes István ditraiu-hodosai kereskedő házában érempénzhamisító műhely van és éjszakánként nagyban folyik a 250, 100, 20 és 10 leles pénzek gyártása. Ügyészségi engedéllyel házkutatást tartott az őrmester és 8250 lei értékű, különböző címletű hamis érempénzt talált. Kémenes kereskedő kijelentette, hogy a hamis pénz Anghel Gheorghe és Anghel Vasile, két üstfoldozó cigány készítette az általa rendelkezésre adott egyik rejtett helyiségben. Elfogták a két cigánytestvért is, akik elvezették az őrmestert a „műhely”-be, ahol megtalálták a pénzcsináló gépet. Kémenes azt is kijelentette, hogy a cigányok halállal fenyegették meg, ha nem ad nekik pénzt a gépek és anyag beszerzésére. A nyomozás szerint azonban éppen Kémenes volt az, aki a hamispénzt forgalomba hozta. A pénzhamisító banda tagjait átadták az ügyészségnek.

nek érvényesítését pedig a jövőre nézve csakis a magukat a kamara kötelekibe felvétetni kértő új ügyvédekkel szemben tartja alkalmazhatónak s kizárólag a román nyelvből letendő vizsga útján. Ez a megszorítás is azonban csakis a nostrifikált diplomájukra és nem azokra vonatkozik, akik Romániában érettségiztek, itt végezték egyetemi jogi tanulmányukat, vagyis ügyvédi képesítésüket itthon szerezték meg.

A turdai kamarának a békességes egyetértés és kari szolidaritás elveit szolgáló emberséges határozata széles körben általános megalégedést keltett.

Bucuresti. Saját tud. A bucovinai ügyvédi kamara bosszas vita után 400 szavazattal 13 ellenében visszautasította az ügyvédi zártszámra vonatkozó javaslatot.

Megdrágult a Regal-cigaretta. Timisoara. Saját tud. A szopókával ellátott Regal-cigaretta megdrágult. Tavaly még 1.40 leibe került darabja s a legutóbbi általános emeléskor 1.60 leire emelték fel. Most 1.70 leire drágult.

* **Még lesz hideg az idén, de a London Kötődében** szezon utáni árban vásárolhat szvettet, gyapju harisnyát, reform-nadrágot és mindenféle kötött árut.

Gázmérgezés a társasvacsorán. Targu-Mures. Saját tud. Csont Samu ecetgyáros lakásán nagyobb társaságot látott vendégül. Mintegy tizenöt személy jelent meg vacsorára az ecetgyárosnál. Vacsora közben az egyik vendég roszszullétről kezdett panaszkodni, majd hirtelen a háziasszony lett rosszul. Később az ecetgyáros s a vendégek közül többen eszméletüket veszítették. A gyorsan előhívott orvos gázmérgezését állapított meg. A földgáz fűtőtest füstvezetéke eldugult és az égési termékek visszaszivárogtak a szobába és ez okozta a tömeges mérgezést.

* **Influenzajárvány dühög országsszerte.** Magas láz, főtájás, a meghülés egyéb kísérő jelenségei teszik kellemetlenné a betegséget. A DIANA sósorszeszel való bedörzsolés csillapító hatású, amellelt elmulasztja a fejtájást is, mig kitünő alkatrészel meggyorsítják a vérkeringést, felüdtik a szervezetet. Influenzás betegnek DIANA-sósorszeszel bedörzsolés valóságos megváltás.

A tulórázás szigorubb ellenőrzését kéri a magánalkalmazottak. Arad. Saját tud. Az aradi magánalkalmazottak szervezete népes gyűlést tartott, amelynek keretében emlékiratot dolgoztak ki. Ezt az emlékiratot a közeljövöben eljuttatják az illetékes miniszteriumhoz, a miniszter figyelmébe ajánlva a következő kérelmeket: kéri a magánalkalmazottak szervezete, hogy a jövőben a munkakamara vezetősége a munkaügyi felügyelőség bekapcsolása nélkül is rendezhessen razzikiákat, amelyek során ellenőrizheti, hogy a kereskedők és vállalatok betartják-e a törvényes munkaidőt s nem tulóráztatják-e alkalmazottaitkat minden ellenezéssel nélkül, mint az az utóbbi időben gyakran előfordult. Kéri továbbá az emlékiratban, hogy az ipari hitel megszerzésére vonatkozó törvényjavaslat tárgyalásánál vegyék figyelembe a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak érdekeit is, módosítsák a törvényjavaslatot olyképpen, hogy amennyiben egy magánalkalmazott vállalatot akar na létesíteni, vagy valamely kereskedelmi alkalmazott üzletnyitást tervez, ugy életlehetőségének megalapozásához szintén kedvezményes kölcsönhöz jusson.

HATSZÁZHETVEN MÉTERES SZAKADÉKBA ZUHANT EGY ZSUFOLT TÁRSAS-GÉPKOCSI. Manillából jelentik: Manillától északra, 220 kilométernyi távolságban egy utasokkal telt társasgépkocsi az országútról egy 670 méteres szakadékba zuhant. 25 ember életét veszítette.

* **Nem a z évek számától, hanem egészségünkötől függ életkorunk.** Régi igazság, hogy nem az életkor és nem a külsőségek határozzák meg testünk életrevalóságát, hanem az, hogy hogyan működik belső szervezetünk. Nem kell azonban azt hinni, hogy az öreg korral járó rendellenességek véglegesek és gyógyíthatatlanok. Eppen ugy meg lehet előzni és épenugy meg lehet gyógyítani, mint a többi betegséget. Az Urodonal elüzi az öregséget, visszaadja a test ifjúkori ruganyosságát és rendszeres működési képességét. Az Urodonal egyszerűen és gyorsan elüzi a kort.

Románia jégkorong bajnoka: a Telefon Club. Bucurestiből jelentik: Románia jégkorong bajnokságáért az utolsó döntőjelentőségű mérkőzést is lejátszották. És éppen ezen az utolsó mérkőzésen dönt el a bajnokság sorsa: Telefon Club—Bragadiru 0:0. Ezzel három csapat egyforma pontszámmal került az első helyre, de jobb gólarányával Románia 1937. évi jégkorong-bajnoka: a bucuresti Telefon Club.

Megérkezett az országba a spanyol harctéren "lesett román légionisták" holtteste. (Bucuresti.) A Spanyolországban elesett román légionisták holtteste megérkeztek az országba. A „Totul Pentru Tara” alakulat ünnepélyes fogadtatást rendezett a határon, amelyen jelen volt Zelea Codreanu is. A gyászvagont kísérő Cantacuzino grancisartábornok ezt a jelentést adta le Codreanu kapitánynak:

— Hozom a spanyolországi román légionistákat. Két halott, két beteg, egy sebesült. A többi egészséges.

A nemzetiszínü drapériával bevont koporsókon levő koszorúk között volt Mussolini, Hitler és Beck lengyel külügyminiszter koszoruja. A vagon rövid csernovitzi időzés után folytatta útját Bucuresti felé.

Áradások Észak-Franciaországban. Párizsból jelentik: Észak-Franciaországban a több nap óta tartó felhőszakadászerű eszések több helyen áradást okoztak. A Lys folyó Armentièresnél kiöntött. A város egyrésze víz alá került. Több gyár kénytelen volt beszüntetni üzemét. Caen környékéről szintén áradásokat jelentenek. Lisieux határa víz alatt van. Macon közelében a Saone folyó szintje állandóan emelkedik. Bethune város egyrésze víz alatt áll. A Szajna vizállása is emelkedett, de Párizst egyelőre nem fenyegeti veszedelem.

A filmen találta meg elveszett fiát. Hollywoodból jelentik: Néhány nap mulva meghatározó találkozás színhelye lesz a kaliforniai kikötőváros. Gróf W.-né, egy előkelő orosz főúr hosszú idő óta a mandzsuriai Charbinban élt. 1917-ben, a forradalom idején az egész családot börtönbe vetették, a gróft és rokonait kivégezték, de az idős grófnénak sikerült egyik volt cselédjé segítségével megszöknie és áruhában, sok bolyongás után eljutott Charbinba, ahol megmentett kis pénzével megélhetést teremtett magának. Néhány nappal ezelőtt a grófné moziban volt. Eöadás közben élesen felsikoltott és eljűlt. Mikor magához tért, a leghatározottabban azt állította, hogy a váznon megjelent a fia, aki 1916-ban a harctéren eltűnt. Annakidején azt jelentették róla, hogy zászlósként elesett. Nem sok hitelt adtak az anya szavának, azt hitték, hogy képzelődik, de amikor a grófné újra megnézte a filmet és még nagyobb határozottsággal megismételte, hogy ráismert elveszett gyermekére, levélben érdeklődtek a filmgyárnál. A válasz az volt, hogy a kérdéses szereplőt csakugyan gróf W. Mihálynak hívták. Kiderült, hogy a fiu nem esett el a háboruban, hanem hosszas hanyattatás után Amerikába került. Sok mindennel megpróbálkozott, ám végül Hollywoodban segédszínész lett belőle. Amikor első ízben alkalma volt családtagjainak sorsa iránt érdeklődni, megbizhatónak látszó helyről közölték vele, hogy hozzátartozóit a forradalmárok megölték és egyetlen családtagja sem maradt életben, ott hon, Oroszországban. A szegénysorsu színésznék természetesen nem volt pénze arra, hogy edesanyját áthozassa a tengeren, de amint Hollywoodban az esetnek híre terjedt, megindult az adakozás. Két nap alatt összegyűjtötték a hajójegy árát és egyéb utiköltséget és most érdeklődéssel várják az egymástól húszonnegy éven át elszakítva élő anya és fia találkozását.

Megjelent az „Utunk” c. folyóirat februári száma. A gazdag tartalomról kiemeljük a következőket: Biró Xav. Ferenc S. J.: Farsangi kiengetelés. — Raul Plus S. J.: Mária anyánk... de milyen aron! — Tanit az Ács Fia. — Müller Lajos S. J.: Gyertyaszentelő Boldogasszony. — Legza Mihály S. J.: Aldozati fények. — Franz Xav. Eeser S. J.: Jövátétel. — Dr Schmiéd BÉla: Kábeljavítás a nagybőjben. — Csávossy Elemér S. J.: Az ujjászületés szentsége. — Dr Lippert S. J.: utolsó prédikációja. — G. L. S. J.: Harag. — Dr Czapik Gyula: A lélek átsugárzása a testen. — Irodalom. — Korda r. t. kiadása. Előfizetési díj egy évre 175 lej, félévre 90 lej. Megrendelhető a Magyar Lapok könyvosztályánál.

* **Akinek gyakran fáj a gyomra és bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak reggelenként egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, előmozdítja az emésztést, élénkíti a vérkeringést és megjavítja a közérzetet. Az orvosok ajánlják.**

A SZEMÜVEG IS HÓDOL A DIVATNAK. Londonból jelentik: Angliában a londoni szemészeti kiállításán közzétett statisztika szerint több mint 17 millió, azaz a lakosságnak több mint egyharmada visel szemüveget, még pedig 45 éven felül majdnem mindenki és a 15—40 éves korosztályok egyjötöde. A kiállításn próbakiasszonyok mutatták be a legújabb divatszemüvegeket, amelyek szabálytalan alakja és kereteinek színes zománcozása a legkülönbözőbb női típusokhoz, arc- és hajszínekhez illenek. A legújabb divat azt kívánja, hogy a szemüveg kereteinek színe a ruha árnyalatával álljon összhangban.

BEKULDOTT HIREK

A turdai „Szeretelmű” Temetkezési Önségélyző Egylet közgyűlése. Saját tud. Nagy érdeklődés mellett tartotta meg Turdán folyó évi közgyűlést a „Szeretelmű” Temetkezési Segélyegylet. A közgyűlésen Botár Gáspár főesperes plébános elnök elnököl, akinek nagyhatású megnyitója után a közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta el az igazgatósági, felügyelőbizottsági és titkári jelentéseket, melyek a három év előtt alakult egylet szép fejlődését és közhasznú működését igazolták. A közgyűlés elfogadta a zárszámadást, az előnyös mérleget és költség-előirányzatot s örömmel vette tudomásul, hogy az egylet iránti közbizalom állandóan fokozódik s egyre szélesebb körben nyilvánul meg s ezt igazolja az is, hogy a fiatal egylet tagjainak száma már közel hatszáz. A közgyűlés a bölcs és szép eredményű vezetésért a népszerű elnöknek és a vezetőségnek köszönetet szavazott.

Húshagyókeddi mesteravatás a csizmadia-céhben. Arad. Saját tud. Kedden tartotta hagyományos húshagyókeddi mesteravatási ünnepséget a 208 éves aradi csizmadia céh, az itteni Iparos Otthonban. Az ünnepség keretében a csizmadia társulat tiszteletbeli mesterévé avatták Popa Constantint, Arad város kulturatanácsosát, míg Müller Wendel dr városvezetőségi tag és Pili Géza lapszerkesztők „csizmadia segédek” lettek. A felavatás a szokott kedélyes formások között ment végbe, majd közbéd kvótkézett, amelyen megjelent Párecz Béla dr, a Magyar Párt aradi tagozatának elnöke is. Párecz Béla dr megkapó pohárköszöntőjében rámutatott arra, hogy minden rosszakaratú beállítás ellenére az ittélő magyarság a legjobb egyetértésben él a többségiakkal. A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a tiszteletbeli mesterek, segédek és inások a hagyományokhoz híven kisebb-nagyobb adományokkal gazdagították a csizmadia társulat pénztárát, hogy a céh tagjai segélyezhessék a vagyonnélküli maradt csizmadia-özvegyeket.

A turdai Szociális Misszió teája. Turda. Saját tud. Szépsikerű jólékonycélú tea-délután rendezett a turdai Szociális Misszió keretében három áldozatkész szívű urnó: özv. Güttler Rudolfné, dr Kerekes Béláné és Barsy Lajosné. A Kereskedők Egyesületének nagytermében izléses asztaloknál helyet foglalt nagyszámú közönségnek valóságos élményt nyújtott Botár Gáspár főesperes-plébánosnak nagyértékű, szellemes és tanulságos előadása a házasságról és gyermekáldásról, valamint dr Gogomán Gábor ügyvédnek nagyhatású szavalata. A missziós hölgyek kedves vendégszeretettel teát és süteményeket szolgáltak fel.

A Tarnava Mica megyei Magyar Párt elnöke az ifjuságért. Diciosánmartin. Saját tud. Pekri Géza, a Tarnava Mica vármegyei Magyar Párt elnöke nagyszabású tervet akar megvalósítani. Elhatározta, hogy a vármegye magyar ifjuságát megfelelő alakulathá szervezi. Pekri elnök kijelentette, hogy ezen szervező munkáját már a közel jövőben meg fogja kezdeni.

A turdai római katolikus leányklub estélye. Saját tud. Minden tekintetben szépsikerű farsangzáró táncos tea-estélyt rendezett a turdai római katolikus leányklub a turdai Magyar Párt helyiségében. A nagyhatású műsor után az ifjuság a főiskolás zenekar muzsikája mellett kitünő hangulatban táncolt.

„A bor” szépsikerű előadása Turdán. A 63 éves turdai Magyar Dalkör, országrésünk egyik legkiválóbb művészdalárdája nagyszerű kultur-estélye keretében színrehozta Gárdonyinak „A bor” című nagyértékű falusi vígjátékát. A Dalkör kitünő műkedvelői a legszebb sikerrel alakították a kedves darab minden szerepét s remek összejátékot produkáltak. Előadás után jóhangelu-tatú tánc volt.

AZ 1937 ÉVI LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

kezdete február 28-án

60 %-os utazási kedvezmény a németországi utvonalakon.

Bármilyen felvilágosítást nyújtanak

a tiszteletbeli képviselők:

EUGEN v. ANGERBAUER, Timisoara, I. Str. Gen. Praporgescu

és LUDWIG SCHUSTER konzul, Oradea, Str. Nic. Jorga 1.

Leipziger Messamt / Leipzig / Deutschland

Az ötvenéves szív tragédiája

*

„Ballag már a vén diák, tovább, tovább”. Ennek a régi diáknótának különös jelentősége ad az idő, amiben ma élünk. A diák, aki harmincesztendővel ezelőtt rázta le magáról az iskola porát s húsz év előtt már valamelyik frontlövészárkában silbakolt, mostanában éri el az ötvenesztendős korhatárt. S a diák, aki a századforduló küszöbén még nagy álmokkal, színes tervekkel és a tudományosság vagy a művészetek valamelyikének alapos tanulmányozásával készült az életre és talán nem is gondolt arra, hogy a maga egyéni életének félszázados évfordulóján minden különösebb lelki emóció nélkül, egészségesen és férfi erejének teljében fog átlépni, — legfeljebb a nyugdíj s a szép, békés öregség lehetőségét látta a messzi esztendőök távlatában ködleni.

A ballagóvá lett vén diák a századforduló küszöbén még nem sejtette, hogy életbeindulása és remélt szép öregsége között valami fog történni, amit úgy hívnak, hogy világháború. És a világháború, mint az a gáz, amely kilövetése után még sokáig megtartja gyilkos hatását, a békekötés után sem kímélte meg azt a szerencsétlen generációt, amelynek részt kellett vennie a pokoli színhátékban s — életben maradt. Ez az a generáció, amelyik a most folyó esztendőökben érte el ötvenéves korát.

Ez az életév mindég kritikus határálomás volt a férlélethen.

A háború óta végzetessé vált az ötvenéves szív dobbanása. A világháborúból idegben, szívben megrokkantán került vissza a leg-egészségesebbnek látszó férfi is és az elkövetkezett esztendőök megrázkódásai az idegeket is, a szívet is kemény próbára tették. A fokozódó tempót, amit a megélhetéért való küzdelem ma diktál, nagyon sok világháborút átélt szív és ideg nem bírja ki. Még az sem, aki a vagyon biztos révében élhet és az sem, aki a tudás mindennél többetérő fegyvereivel vértézheti fel magát.

Az utóbbi esztendőökben az ötvenéves férfiak egész légiója pusztult el: idegbajban, vagy szívzavarok között. És azok, akik közelnek a kritikus dátumhoz vagy egy-két évvel átlépték már azt, kissé riadtan gondolnak arra: én vajjon mikor következem? S megvizsgálattják a szívüket és mérlegre teszik idegeiknek állapotát: hogy tudják, mit remélhetnek? A könnyelműbbek talán nem is gondolnak erre...

De hiába nem gondolnak a halálra, a biztos vég előbb-utóbb eljön s erre, most, *hamvazószerdán még inkább kell gondolni, hiszen a hamu fejükre hintése nemcsak a bűnbánatot jelenti, de azt is, hogy porból lettünk és porrá válunk.*

Adja Isten, hogy minél többen ériék el a szép öregség csöndes derűjét s ne kelljen olyan sok életreédes ötvenesztendős szívnek megállania, hiszen köztudomású az ötvenéves férfi alkotóképessége s ezen a szomorú világon még olyan sok, sok nagy és nemes alkotásra volna szükség!

(H. Ö.)

Ismét elfogadják a munkakönyvek becserélésére vonatkozó kérvényeket

Satu-Mare. Saját tud. Ismeretes, hogy január 31-én lejárt a munkakönyvek becserélésére vonatkozó kérvények benyújtásának utolsó határideje is. A határidőt nem hosszabbították meg, helyette megérkezett Satu-Marera a munkaügyi miniszter rendelete, amely arra utasítja a hivatalt, hogy továbbra is fogadja el a kérvényeket. De a miniszteri rendelet arra is tartalmaz utasítást, hogy a késedelmesen jelentkeztek névsorát fel kell terjeszteni a munkakamara központjához, mert azok ellen, akik elkésve adták be munkakönyvük becserélési kérvényét, büntető szankciókat fognak alkalmazni. A kiíráható büntetés 1000-tól 10.000 leig terjed. A büntetéseket a helybeli társbíróóság állapítja meg.

Mindig fiatalok...

Vannak hölgyek,
akik éveik dacára,
nem öregszenek
MIÉRT?

Nagyon egyszerű, mert szervezetük jól működik, mert szervezetük nincs megmérgezve. Az állandó ifjúságnak nincs más titka. Hogy az ifjúságot és egészséget megtartsuk ki kell választanunk szervezetünkben a mérgeket és salakokat, abban a mértékben, ahogy képződnek, azaz állandóan, így megakadályozzuk felhalmozódásukat és vérünk megmérgezését. A vér feladata az, hogy eljuttassa az életerőt összes szerveinkhez, azonban ha túl van terhelve mérgező anyagokkal, csak zavarokat és betegségeket okoz.

NE VÁRJON HOLNAPIGI HA AZ EGÉSZSÉG ÉS IFJUSÁG ELTÜNT, NAGYON NEHÉZ ISMÉT VISSZAHOZNI

AKADÁLYOZZA meg szervezete megmérgezését Urodonal használatával, ez a készítmény egyszerű méregtelenítő szer. E Faivre professzor emlékeztetés munkájában kijelenti: „Az Urodonal megvédi az eritritikusokat a környező veszedelemektől, biztosítja számukra a rendszeres kiválasztást, enyhíti a megfeszült véredények ellenállását, megszünteti a

reumatikus és izületi fájdalmakat, megszünteti a lélekezési nehézségeket és a szívnyomást. Megtisztítja a vért szabályozza a belső kiválasztási mirigyek munkáját, visszaadja a test és szellem rugalmasságát, mert a vér ellátást és a vérkeringést könnyebbé és szabályosabbá teszi. Csakis méregtelenítéssel érhetjük el a megifjodást.

URODONAL MÉREGTELENÍTŐ ÉS MERIFJTJA A SZERVEZETET

Chatelain készítmény
Megbízható márka

Kapható gyógyszerárakban
és drogériákban

Gusti professzort ünnepelte egy bucurestii magyar köz- művelődési egyesület

Bucuresti. Saját tud. A bucurestii Koós Ferenc Kör a fővárosban tanuló magyar egyetemi hallgatók nagyrésztét magában foglaló diákosztálya számára, de a bucurestii magyarság összes rétegeinek érdeklődése mellett magas színvonalú előadássorozatot rendezett a *falumunka ismertetésére*. A sorozat legutóbbi második előadásán a református iskola dísztermében megjelent *Gusti professzor is, a román társadalomtudomány még néhány kitűnő képviselőjének kíséretében* s ez alkalommal adott arra, hogy a román társadalomtudományi iskola megalapítóját 25 éves egyetemi tanári működése alkalmából a magyar társadalom képviselőit is üdvözölni lehessen.

Bakk Elek dr. a Koós Ferenc Kör elnöke a kör nevében köszöntötte őt. Kiemelte Gusti professzor érdemeit a falukutatás terén s hangsúlyozta azt a megértő szellemet, amellyel a román művelődési és politikai életnek ez a kiváltsága a kisebbségekkel szemben viselkedik.

Bálint Zoltán dr. a magyar falumunkaelőkészületek vezetője. Gusti professzor kisebbségi munkatársai és a magyar falumunkaelőkészületek vezetője Gusti professzor kisebbségi munkatársai és a falumunka-szeminárium vezetői nevében mutatott rá a *Károly Főherceg Királyi Kulturálopitványon* és a *Román Társadalomtudományi Társaságon* Gusti professzor által megindított falumunka nagy jelentőségű kihatásaira s *átnyújtotta neki a magyar falumunka-előkészületek teljes tervzetét, amely a Fundatia Principele Carol célkitűzéssel a legteljesebb összhangban készült el.*

Szűcs Endre műegyetemi hallgató a diákosztály elnöke, a magyar főiskolai hallgatók nevében mondott üdvözlő beszédet.

Az elhangzott beszédekre Gusti professzor mely meghatottsággal válaszolt és jólesően állapította meg, hogy *milyen megértő visszhangot keltett az általa megindított falumunka-mozgalom a romániai magyarság körében. Dícsérően emlékezett meg a Fundatia által kiküldött falumunka-osztalok magyar tagjainak kitűnő teljesítményeiről s különösen meleg elismerő szavakat talált Bálint Zoltán doktor és felesége tevékenységének méltánylására.*

Bizok benne, — mondotta a továbbiakban, — hogy a magyarság ezután is bizalommal és megértéssel fog követni a megkezdett úton, annál is inkább, mert — és ezt elégtel-
tel állapítom meg, — még magyarországi magyar részről is, — mint például Németh László, a neves költő, elfogulatlan elismeréssel kísérik tevékenységüket... A magyarság és románység, — folytatta, — évszázadok óta él egymás mellett s továbbra is így kell élnie. A legtermészetesebb tehát, hogy erősítsék maguk között a testvéri kapcsolatokat és ápolják a megértés szellemét. S erre a közművelődési együttműködés különösen alkalmas... Fokozott érdeklődéssel fogom tehát kísérrni a magyar fiataloknak a Fundatia irányonalában megindított erőteli és céltudatos mozgalmat s remélem, hogy egyre növekedni fog a nagytantosságú munkában való résztvevők száma.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után, Bakk Péter tanár tartotta meg magyarnyelvű előadását a szociológiai monográfiáról és annak technikájáról, amelyet Gusti professzor is végighallgatott.

A magyar falumunka-tervezetet, amelynek jelentőségét nem kell külön hangsúlyoznunk, egyik közelebbi számunkban részletesen ismertetni fogjuk.

KÖZGAZDASÁG

A kisajátítási törvényt új rendelkezések egészítik ki

Katonai célokra nemcsak telkeket, hanem vállalatokat is kisajátíthat az állam — megfelelő kártérítés ellenében

Mint Bucurestiből jelelnik, a képviselőház már tárgyalás alá vette a néhány nappal ezelőtt beterjesztett törvényjavaslatot, amely a most érvényben levő kisajátítási törvény néhány fontosabb szakaszát megváltoztatja.

A törvényjavaslat szerint nemcsak épületeket, hanem magánvállalatokat is szabad lesz kisajátítani, kivételes esetekben. Ha katonai érdekből nemzetvédelmi munkát végeznek, ha raktárak, gyárak, esetleg olyan magánvállalatok alapításáról van szó, amelyek az ország felfegyverzése szempontjából szükségesek, vagy hadászati érdekű vasutat építenek, akkor a kisajátítást olyan ingatlanokra is kimondják, amelyeknek épülete állanak.

Azonban ha csak közérdeket, tehát nem hadászati érdeket érintenek a munkálatok, úgy csak telkeket lehet kisajátítani, de épületeket nem.

Ez utóbbi esetben csak az illetékes hatóság által elkészített tervek alapján lehet kimondani a sürgős kisajátítást.

A hatóság természetesen megfelelő vételárat köteles felajánlani az ingatlanok tulajdonosainak.

A minisztertanács előterjesztése alapján királyi törvényrendelet fogja megnevezni azokat a közérdektől munkálatokat, amelyeknek érdekében a katonai természetű kisajátításokat kö-

széltelviszik. A királyi rendeletet a hivatalos lapban kell közzélni és a kisajátítandó ingatlan fekvéséről szóló leírást a rendelet kihirdetésétől számított öt nap múlva kell beterjeszteni az ingatlan helye szerint illetékes Tábla elnökéhez. Az Itélőtábla tárgyalást tűz ki a kisajátításra és a tárgyalási határidő minimálisan öt nap, de maximálisan tíz nap. A tárgyalás három nappal tovább nem tarthat. Az ügyet háromtagú teljes tanácsülésben, soronkívül letárgyalják és a határozatot szavazattöbbséggel hozza meg a táblai tanács. Ha a felek a kisajátítás ügyében nem bírnak megegyezni, a Tábla az iratokat felülvizsgálja és határozatilag dönt az ingatlan kisajátításáról és a kártérítés összegéről. A döntést az illetékes állami igazgatóságokhoz küldi meg, hogy a kártérítési összeget az utalja ki az ingatlan tulajdonosainak. A táblai határozat fellebbezéssel nem támadható meg, de semmisségi panasz benyújtható, azonban ez a panasz a határozat végrehajtását nem függesztheti fel.

Ha azonban az állam a közérdeket kimondó hivatalos közokirat keltésétől számított három év alatt nem végzi el a kisajátítást, vagy ha az ítélet kimondásától számított két hónap alatt nem utalja ki a kártérítési összeget, az egész eljárás érvénytelenül válik.

A kisajátított ingatlanok bármilyen közjogi, vagy magánszemély tulajdonába is átmehetnek, annak a közérdeknek megvalósítása céljából, amelynek elérésére az ingatlanokat kisajátították.

Milyen díjakat szabad szedni a marhalevelek után?

Számos érdeklődő levél alapján a gazdaságközönség tájékoztatására alább közöljük a marhalevelek díjszabásáról szükséges tudnivalókat.

1. Okmánybélyeg: Minden nagy állat után darabonként 5 lei, kis állat után darabonként 2 lei.

2. Repülőbélyeg: függetlenül az állatok darabszámától minden marhalevele 2 lei.

3. Állattenyésztési bélyeg: a) új marhalevél kiállítás esetén nagy állatért darabonként 5 lei, kisállatokért (2 éven aluli ló és szarvasmarha vagy kövér sertés) darabonként 2,50 lei, juh, kecske és sovány sertés darabonként 1,50 lei, bárány, gödölye, malacért (4 hónapos korig) darabonként 1 lei. b) Vágóhidon levágandó állatokért (a mézsáros terhére) nagy állat darabonként 10 lei, kis állat (2 éven aluli ló, szarvasmarha és kövér sertés) darabjéért 5 lei, juh, kecske, sovány sertés darabjéért 2 lei, bárány, gödölye, malac (4 hónapos korig) darabonként 1 lei. c) Tulajdonátruházáskor (eladáskor) minden nagy állat után darabonként 4 lei, minden kis állat (2 éven aluli ló, szarvasmarha, kövér sertés) darabonként 2 lei, juh, kecske sovány sertés darabjéért 1 lei, 4 hónaposnál fiatalabb bárány, gödölye és malac tulajdonátruházásánál állattenyésztési bélyeg nem kell fizetni. Egy marhalevél uralp ára 1,20 lei, kiállítási díja 2,50 lei, a tulajdonátruházás díja marhalevelel együtt és nem állatonként 1 lei, míg az egészségi bizonyítvány megújításáért és az új irányításáért ugyancsak 0,30 lei fizetendő. Ezenkívül meg kell fizetni azt a községi illetéket darabonként, amit a községi tanács megállapított az új marhalevelek kiállítására és tulajdonátruházására esetére. Az itt megemlített díjakon kívül semmiféle más díjat szedni nem szabad. Társadalmi intézmények által forgalomba hozott bélyegek felragasztása csak a tulajdonos beleegyezésével történhetik. Minden állatvadászra, tehát hethivásárra is az elkerített területre csak olyan állatot szabad behajtani, amelyikre szabályszerűen kiállított (nem átruházott) marhalevelet mutatnak fel. Szabály-

szerű a marhalevél, ha 1 évesnél nem idősebb, nincs rajta a tulajdonjog átruházva és 10 napon belül az egészségi bizonyítvány rajta megújított és irányítása arra a helyiségre szól, amelyet a tulajdonos felkeresett. Ha ezek a kellékek hiányoznak, az állattulajdonost szigorúan meg lehet büntetni, s a marhalevelet el is szokták kobozni, hogy a büntető eljárásnál mint bizonyíték szerepeljen. Kocsiba, szekérbe fogott állat csak akkor hajtható be a vásártérre, ha a szekérbe fogott minden állatra van szabályszerűen kiállított marhalevél. A marhalevél kötelezettség alá esnek a szopós állatok is, azzal a kedvezményvel, hogy minden tulajdonos 5 darab, 4 hónaposnál fiatalabb bárány, gödölye és malac marhaleveleire nem kell okmánybélyegét ragasszon, de a többi bélyeg a fenti táblázat szerint rovandók le.

A gazdák zsebnaptára az 1937-ik évre megjelent az E. G. E. kiadásában a 68-ik évfolyamában. A naptárban nélkülözhetetlen kézikönyve a kis- és nagygazdának egyaránt. A naptárban a szokásos naptári részeket kívül népies modorban tudományos alapon az állattenyésztés növénytermelés, állategészségügy, kertészet, szőlészet, borászat, tejgazdaság, méhészet, gazdasági építészet és gépészet, műtrágyázás, gazdasági és szövetkezeti élet, stb. összes tudnivalói díóhéjban benne foglalhatunk. Ezért a naptár, mint a transzylvániai földművelő nép és birtokos osztály nélkülözhetetlen lexikonja és kataloza nem hiányozhatik egy gazda asztaláról vagy zsebéből sem és azt a transzylvániai földbirtokos osztály és földművelő nép otthonában, a gazdasági egyesületekben, gazdakörökben és szövetkeztekben egész éven át naponta forgatja, olvassa. Az 1937. évi naptár úgy terjedő, mint tartalom, példányszám és kivitelt tekintve messze felülmúlja az eddigi évfolyamokat. Megrendelhető 20 lei beküldése mellett az E. G. E.-nél, Cluj, Str. Andrei Muresan No. 10.

Április 5-re cukor világkonferenciát hívnak össze

A világgazdasági konferencia elnöksége elhatározta, hogy április 5-re cukor-világkonferenciát hív össze, amely formailag a gazdasági világkonferencia félbeszakított munkájának a folytatása lenne. Negyedik éve már, hogy a gazdasági világkonferencia félbeszakadt és most ezzel a részletkérdéssel akarják újra feltámasztani. A cukor-világkonferencia összehívásának híre a cukorpiacon nagy áremelkedést idézett elő, miután azt hiszik, hogy ez a konferencia majd újra életbeléptet olyan megegyezést, amely a Chadbourne-terv lejártá óta rendezetlen cukor-világpiacot szabályozza. Mindenesetre a világpiac kedvező alakulásához hozzájárult az is, hogy az általános háborús készülődések során egyebek között nagy cukorkészleteket is halmoztak fel. Az évi cukorfogyasztás a statisztikai becslések szerint körülbelül 28 millió tonna, amelyet a mostani évi termelés már nem fedez teljesen. Ezért számolnak azzal, hogy különösen a nádcukortermelet országok fokozzák majd termelésüket. Ennek megakadályozása volna a tervezett konferencia egyik legfontosabb feladata, azonban eddig még nem tudják, hogy van-e már olyan terv, amelyet a konferencia elé akarnak terjeszteni.

Apróhirdetések

Apróhirdetés az apró szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 8 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 20 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

4 szobás komfortos lakás máj. 1-re kiadó, esetleg két részben. Oradea, Str. Rimanóczy-u. 2. II. em. lift használat.

Gyermektelen

pontos fizető tisztviselő keres 1 szobás, előszobás, esetleg 2 kis szobás lakást, lehetőleg a központban. Címeket a kiadóba kéri.

Kiadó

négyszobás, parkettes összkomfortos utcai lakás. Oradea, Strada Dim. Cantemir 25. sz.

2 szobás

konyha, speizos udvari lakás márciusra kiadó. Oradea, Str. Axenta Sever 13.

4 vagy 5 szobás

comfortos lakást május 1-re keresek. Dr. Solyom, Oradea, Bul. Regele Ferdinand 67. II.

Két

esetleg 3 szobás, elő- és fűrdőszobás, parkettes utcai lakás május 1-re kiadó. Oradea, Pr. Mihai u. 6. Megtekinthető d. e. 11-12 óra között.

Kiadó

2 vagy 3 szobás, teljes komfortos lakás. Cím: Oradea, Str. Simeon Stefan 11. szám.

Kiadó

kétszobás parkettes utcai lakás, előszoba, konyha, mellékhelyiségek, május 1-re. Oradea, Príncipele Mihai 16. szám.

Adás-vétel

Borbélyüzlet

eladó. Oradea, Strada Crucii No. 9.

Üzemképes

használt irogepet venni. Cím a kiadóban.

Egy jókarban

levő iroasztal, egy nagy kétajtós, fiókos szekrény eladó. Oradea, Str. Alexandri 51, jobbra az első ajtó.

Alkalmazás

Becsültes,

megbízható székely ifjú elmenne: irodaalkalmazásnak, portásnak, urasági inasnak, vagy sekrestyének állandóra. Bálint Lajos, Cluj, Str. Gruia 18.

Új könyvek:

Mihelics Vid: Modern katolikus fejek 185 lei
Erdősi Károly: Mumiák és Minarétek 200 „
Schütz: Örökkévalóság 145 „
Coudenhove I. F. Beszélgetés az élet-szentségről 65 „
Spirago F.: A Boldogságos Szűz 120 „
Rudloff O. S. B.: Rövid Dogmatika 95 „
Csűrös Emilia: Szeretnék szántani 145 „

Megrendelhető könyvosztályunknál.